

Mercator

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA MERCATOR

LETO XIV. LJUBLJANA, JANUAR—FEBRUAR 1976 ŠT. 1, 2

NA NOVOLETNEM SREČANJU NAŠIH UPOKOJENCEV

Veselja in zabave na pretek

Šestič zapored so se pred Novim letom v Domu Jugoslovanske ljudske armade v Ljubljani srečali Mercatorjevi upokojnenci. Tradicija, ki smo jo začeli pred leti, je morda za marsikoga edino srečanje z nekdanjimi sodelavci; in hkrati edini stik s tistimi, ki danes grade naš Mercator.

Prijetno je bilo pogledati in pisano družščino tovarišev in tovarišic, ki smo jih leta in leta videvali v trgovinah; srečali smo znane obraze iz naših skladišč in pisarn.

Okrog tristo jih je prišlo na novoletno srečanje v Ljubljano. Za tiste, iz oddaljenejših TOZD pa so podobne zabave pripravili tam, kjer so bili zaposleni.

Veselo je bilo že na samem začetku. Stiski rok, pozdravi, pa seveda spomini. Na vsakem koraku je bilo slišati pogovore o nekdanjem delu, o zdravju in počutju, pa o stanovanju, pokojninah...

Tisto, česar morda še niso vedeli prej, so slišali iz govora MARJANA GRADIŠARJA, predsednika konference osnovnih organizacij sindikata podjetja. Spregovoril je o delu in življenju v Mercatorju in poudaril, da brez enotnosti in skupnih naporov ne bi mogli ustvariti številnih delovnih uspehov.

Mnogi so prav tokrat imeli prvič priložnost spoznati našega novega generalnega direktorja, tovariša MIRANA GOSLARJA. V nekaj besedah je orisal našo pot v prihodnjem obdobju in poudaril, naj prav nekdanji sodelavci, zdaj kot potrošniki, naše delo še naprej spremljajo in kritično ocenjujejo.

Pa so potem že prišli muzikanti in plesišče je bilo na mah polno. Za resne pogovore časa ni več bilo, saj je sledilo kosilo in zabava. Tokrat je bilo še posebej pri-
Nadaljevanje na 2 strani.

»Trinajst let sem delala v Mercatorju, ves čas v blagovnem knjigovodstvu. Dolgčas mi je po sodelavcih in vsaj dvakrat mesečno jih obiščem.« Tako je povedala Marija Trobec.

»To snidenje je poleg časopisa Mercator, ki ga radi prebiramo, edina povezava med upokojenci in podjetjem, kolikor še kdaj ne pridemo honorarno v inventure. Mogoče bi nas veljalo kdaj povabiti tudi na kakšen izlet skupaj z aktivnimi delavci, za katerega bi vsak med nami kaj rad prispeval več desetakov.« Takole je menil Tone Globelnik, nekdanji poslovodja iz TOZD Rožnik.

Novi odnosi med trgovino in proizvodnjo

Prvi dogovori s proizvodnimi organizacijami o trajnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev — V iniciativnem odboru za ustanovitev samoupravne poslovne skupnosti Mercator sodelujejo predstavniki 19 jugoslovanskih proizvodnih organizacij in obeh proizvodnih TOZD Mercatorja — Delovni osnutek samoupravnega sporazuma dobro ocenjen — Pričetek delovanja poslovne skupnosti Mercator marca.

V drugi polovici decembra je bil konstituiran iniciativni odbor za ustanovitev samoupravne poslovne skupnosti Mercator, katere člani bodo predstavniki naših največjih dobaviteljev. Odločili smo se za 19 proizvodnih organizacij in naši proizvodni TOZD: TMI in Emba. Za predsednika iniciativnega odbora so izvolili tovariša Janeza Čemažarja, direktorja Tobačne tovarne.

Samoupravna poslovna skupnost predstavlja posebno obliko organiziranosti in reševanja do-

hodkovnih odnosov. Skupen dohodek bo praviloma stvar dveh partnerjev, razen če se bo skupščina odločila za »prelivanje« sredstev, oziroma za pokrivanje rizikov in izgub v breme vseh udeležencev sporazuma. Tako bodo v prihodnje obstajale tri oblike poslovnega sodelovanja:

— čisti kupoprodajni odnosi, kjer gre v glavnem za dogovor o ceni brez tesnejših odnosov;

— dohodkovni odnosi na podlagi predloženega samoupravnega sporazuma o trajnem sodelovanju in združevanju dela in sredstev;

— odnosi v DO ali SOZD, kjer poleg dohodkovnih odnosov, na podlagi sporazuma, prihaja tudi do drugih tesnejših oblik povezav (solidarnost, dodatno združevanje sredstev, skupne strokovne službe, itd.).

Sedemnajst blagovnih skupin

Mercator danes trguje s približno 13.000 izdelki, ki bodo razvrščeni v 17 blagovnih skupin. Vsaka med njimi bo imela svoj svet in bo združevala dobavitelje enake in podobne proizvodne dejavnosti. Vanjo se bodo lahko vključile proizvodne delovne organizacije, ki imajo vsaj desetino vrednosti prometa skupine ali pa tiste, od katerih dobavljamo vsaj 2% njene proizvodnje. Ti sveti bi tudi reševali in obravnavali vsa pomembnejša vprašanja odnosov med obema partnerjema.

Enostaven in dober delovni osnutek sporazuma

Predstavniki proizvodnje so na seji razpravljali o delovnem osnutku sporazuma, ki pa ni le splošno besedilo, temveč so v njem prikazana natančnejša določila dohodkovnih odnosov. Razpravljalci so ga ocenili za dobrega, vendar pa so opozorili na nekatere nejasnosti, ki jih bo potrebno razširiti, ker mora sporazum vsebovati tako interese proizvodnje in trgovine, kot enakopravnih partnerjev.

Vprašanja, na katera so opozorili razpravljalci in jih velja dopolniti ali na novo formulirati pa so:

- vprašanje skupnih skladov;
- stopnja akumulacije;
- problem vodenja evidence;
- sestava svetov blagovnih skupin;
- prispevek za ekonomsko propagando in drugo.

Komisija v sestavi: Janez Čemažar — Tobačna tovarna, Sašo Geržina — Slovin, Miran Goslar — Mercator, Pavle ing. Grošelj — HP, Branko Geršič — Tovarna olja Zagreb, Roman Jazbinšek — Zlatorog Maribor, Janez Železnikar — Žito Ljubljana, bo pripravila prečiščeno besedilo samoupravnega sporazuma in predvidavamo, da bo tako samoupravna poslovna skupnost Mercator pričela delovati že meseca marca.

Nada Lombardo

PO 579/1980

Tile trije možakarji so v zabavnem delu prireditve na »javni dražbi« prodajali gosli, obleko in svetilko. Program je vodil Mito Trefalt.

S srečanja upokojencev TOZD »Preskrba« v Trziču

VESELJA IN ZABAVE NA PRETEK

Nadaljevanje z 1 strani. jetno, saj je MITO TREFALT, vsi ga dobro poznamo iz radijskih oddaj in tudi iz TV ekranov, pripravil obilo zabave z različnimi nagradnimi igrami. Da je bilo še prijetneje, mu je pri tem pomagal FRANCE TREFALT, ki ga bolj poznamo kot »očca s Kranja«.

Do poznih ur je bilo veselo. Kar težko se je bilo odpraviti domov, saj bo takšno veselo srečanje šele čez leto dni.

Mile Bitenc
Nada Lomdarbo

»Kar 33 let sem delala v gostinstvu in zdaj mi je po njem dolgčas, čeravno doma nisem brez dela. Varujem vnučka in gospodinjam, zato tudi ne utegnem obiskati nekdanjih sodelavcev. Na novoletna srečanja pa z veseljem prihajam,« je povedala Angela Lovše, upokojenka TOZD Grmada.

Devetinosemdeset daril, za prav toliko otrok, je v Trziču prinesel Dedek Mraz. Ni treba posebej poudarjati, koliko so bili malčki veseli. V zahvalo so Dedku povedali cel kup pravljič in recitacij, pa tudi zapeli so.

IZ TRZIČA POROČAJO

Novoletno srečanje upokojencev

Tudi v TOZD »Preskrba« v Trziču so srečanja upokojencev ob Novem letu postala že tradicionalna. Zadnjo soboto v decembru smo jih povabili v bife blagovnice, kjer smo se po letu dni spet skupaj povesečili. Ni manjkalo ne jedače in pijače, pa tudi dobre volje je bilo na pretek. Tiste nekdanje sodelavce, ki so bili bolni, pa so predstavniki sindikata in samoupravnih organov obiskali in obdarili na domu.

Pogovarjal sem se z nekaterimi upokojenci in del pogovorov tudi zapisal:

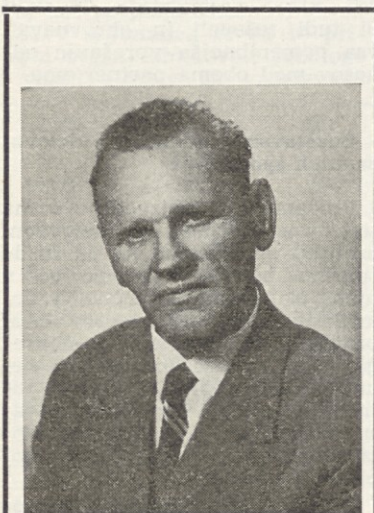
MARIJA JAZBEC: »Presrečni in veseli smo, da se nas vsako leto spomnimo. Kljub temu, da sem že upokojena, me zanima, kako delate in živite. Veliko o tem zvem tudi iz našega časopisa, ki ga redno prebiram.«

MARIJA VIDMAR: »Sem ena najstarejših upokojenk v TOZD. Takšna srečanja so mi zelo všeč in povem, da mi današnji dan pomeni pravi praznik.«

MILOŠ BEVC: »Še vedno me zanima kako dela in živi Mercator.«

MERI SIMČIČ: »Pravzaprav se niti ne počutim kot upokojenka, saj v primeru potrebe še večkrat skočim za prodajni pult.«

Marjan Gradišar

UMRL ANTON TRPIN

Prav na dan srečanja naših upokojencev v Domu JLA v Ljubljani, 24. decembra lani, je umrl Anton Trpin, star 66 let.

Polnih devet let je bil kot mesar zaposlen v TOZD »TMI«, od leta 1968 naprej pa je bil v pokoju.

Dobrega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu.

Sodelavci

Pisma

V uredništvo in na sedež Konference OOS podjetja smo prejeli več pisem upokojencev, v katerih se zahvaljujejo za prijetna novoletna srečanja in pozornost. Iz prejetih pisem povzemamo naslednje:

Martin Goričan nam je v imenu upokojencev TOZD Pannonija med drugim napisal tudi tole:

Zopet je leto naokrog. Kakor vsako leto, smo bili tudi letos upokojenci Mercatorja iz Ptuja povabljeni na novoletni sprejem in obdaritev. V imenu delovnega kolektiva in organov samoupravljanja nas je pozdravil direktor Gorjup.

Še enkrat hvala za izčrpne besede in pozornost. Vodstvu Mercatorja in celemu kolektivu

pa želimo srečno in uspešno novo leto 1976.

Lepo se zahvaljujem za novoletno obdaritev in lepo prireditev, ki ste jo pripravili nam upokojencem. Želim veliko poslovnih uspehov in vse pri Mercatorju lepo pozdravljam.

Ženica Rebec
Litija, Levstikova 14

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem podjetju, še posebno pa sindikalni organizaciji TOZD Metlika, za pozornost in darilo.

Vsem želim mnogo uspeha pri nadaljnjem delu.

Marko Brdar
Metlika

KUPCI O NAS

Z našo akcijo nadaljujemo. Začeli smo v Ljubljani, šli na Vrhniko, pred dnevi pa smo obiskali Dolenjsko; bili smo v Trebnjem in Mirni. V naše zadovoljstvo gre zapisati, da smo tudi tu, tako kot prej v Ljubljani in na Vrhniki, zabeležili več pohval kot slabih vtisov.

SP Mirna — Pomanjkanje kruha, sadja in zelenjave, pa tudi drobne galanterije

Lovro Žvagen, invalidski upokojenec, 63 let: Sem prihajam večkrat, ker je ta trgovina najbližja mojemu domu. Do nje imam 35 minut hoje. Zadovoljen sem z vsem; z izbiro, trgovkami in delovnim časom.

Marija Slunjski, uslužbenka, 29 let: Stalno zahajam v to prodajalno, ker je nakup v SP lažji kot v klasični trgovini. V glavnem dobim vse, prijazne in ustrezljive prodajalke pa tudi rade svetujejo in ponudijo novosti.

Lovro Žvagen vsak dan prihaja v prodajalno na Mirni, čeprav ima v eno stran debele pol ure hoda.

Sem zaposlena in običajno kupujem po službi, le po kruh moram zjutraj, drugače ga ne dobim. Tudi z izbiro zelenjave nismo zadovoljni, ker izbire praktično ni. Mogoče še nekaj besed na račun galanterije; izbira je majhna, zato moram večkrat nakupovat v Sevnici.

Milka Vodenik, gospodinja, 60 let: Večkrat nanese, da stopim v to trgovino, čeprav je tista v domačem kraju, v Krmelju, bolj založena. Tu opažam precejšnjo izbiro čistilnih sredstev, pa tudi navadnih keksov ne vidim.

Angelca Bukovec, tajnica, 34 let: Odkar je na Mirni SP v njej stalno nakupujem. Takšen način nakupa je hitrejši in ima še druge prednosti. Marsikaj, kar ti v klasični trgovini ne ponudijo, tu sam izbereš. Izbira prehranbenega blaga je zadovoljiva. Kruh dobim vedno, ker ga vnaprej plačam in mi ga shranijo. Delikatese je dovolj, če pa ni zadostne ponudbe sadja in zelenjave, stopim v sosednjo prodajalno Dolenjke.

Ne morem pa pohvaliti galanterijskega oddelka. Pogrešam predvsem otroško perilo, žabe in drobne predmete. Mislim, da trgovci zaradi prometa gledajo zlasti na večje, dražje stvari, na drobne pa pozabljajo in potem moramo po nepotrebnem v Novo mesto.

Darinka Kurent, prodajalka, 31 let: Samopostrežbo so naši kupci sprejeli z veseljem, kljub že večletnem poslovanju pa so nekateri do nje še vedno nezaupljivi. Lep čas veliko ljudi, predvsem iz okoliških vasi, ni vedelo, da je tu trgovina, ker nismo imeli nobene napisne table. S kupci smo zadovoljni, skušajo jim ustreči. Sadje in zelenjavo upravičeno kritizirajo, ker res ni dobre kakovosti. Takega dobivamo že od dobaviteljev. Kruh dobi vsak tudi popoldne, če ga dan poprej naroči.

Delo v trgovini mi je sicer všeč, zaradi deljenega delovnega časa pa že razmišljam, da bi si poiskala delo v industriji, kjer je ugodnejši delovnik, predvsem pa proste sobote.

Božo Ponikvar, finomehanik, 40 let: Živil je dovolj, galanterije pa ravno toliko, da ni treba po vsako malenkost v Novo mesto ali Ljubljano. Pogrešam pa obutev, ki pa jo na Mirni ne moremo kupiti.

Ana Smole, gospodinja, 45 let: Do trgovine imam pol ure. Tu kupujem živila in galanterijo in sem z vsem zadovoljna.

Franc Kramer, poslovodja: Zavedam se, da pri sadju in zelenjavi ni najboljših izbir, za kar nismo krivi sami. Največkrat ne dobimo tistega kar hočemo, dostikrat pa je blago res slabe kakovosti. Kruh kupujemo od peka na Mirni. Dnevno ga prodamo od 40 do 50 kg, ob sobotah dvakrat toliko. Resnica je, kruha večkrat manjka, vendar za stalne kupce ne, ker jim ga rezerviramo. Zgodi se pa tudi naspotno, da kruh ostaja in ga prodajamo naslednji dan.

Moram pa povedati, da imamo pri poslovanju več težav; ne dosegamo plana, ker je premajhna kupna moč. Za neprekinjeno poslovanje je kupcev premalo. Velike probleme imamo tudi z neredno dobavo blaga, pri pripravi komisijev v naših skladiščih pa dostikrat naredijo kar kaj po svoje, kar pa nam dela neprijetnosti.

Klasična prodajalna 2 Trebnje — sicer pretesen prodajni prostor ponudi veliko izbiro blaga

Slavka Kolenc, snažilka, 55 let: Tudi po dvakrat na dan prihajam v to trgovino, ker je blizu. Privadila sem se na izbiro blaga in tudi na prodajalke. So prijazne in ustrezljive in vedno ponudijo kaj novega. Kruha in mleka je dopoldne dovolj. Zmanjka pa v popoldanskem času. Drugače pa ne pogrešam ničesar, včasih zmanjkajo le kake malenkosti.

M. A., knjigovodkinja, 25 let: Največkrat kupujem na drugi strani ceste, v Dolenjki. Tokrat sem tam iskala solato in piščance, pa tega niso imeli in sem prišla pogledat sem. V to trgovino pridem redkokdaj, predvsem zaradi neprijaznih prodajalk in pa zato ker popoldne ni mleka in kruha.

Biserka Lončar, prodajalka, 22 let: Izučila sem se v Črnomlju, potem pa sem se odločila, da se

preselim v Mirno, kjer imam dobro prijateljico. Rada sem v tej trgovini, tudi zavoljo kupcev, ki so večinoma prijazni. Kljub temu pa ne mislim ostati v trgovini. Želim si službo, ki bi jo opravljala samo dopoldan in proste sobote. Sedaj delamo ob sobotah tako kot druge dneve, do 18. ure zvečer, čeravno imamo takrat zelo malo kupcev.

R. N., uslužbenka, 44 let: Tu sem v službi in zato večkrat kupujem tukaj. Jezim se, ker jim večkrat zmanjka kruha, pohvaliti pa moram kulturno postrežbo in poštenost prodajalk.

Jožica Pavlin, tajnica, 22 let: Predvsem naj pohvalim naslednje: v tej trgovini so res dobro založeni z zelenjavo, ki je zmeraj sveža. Enako velja za sadje. Nikjer drugje v Trebnjem ni tako. S kruhom pa je drugače. Opoldne ga je dovolj, in če pridem po službi ga še dobim. Moramo pa razumeti tudi trgovce — zanj je nabava težka in kaj naj naredijo s kruhom, ki ostane. Mleko ni problem, in če ni drugega, lahko sežeš po alpskem, ki ima daljši rok trajanja. Pohvaliti pa moramo delikateso, ki je raznovrstna in zadovoljuje naše želje.

Še nekaj mi je všeč; novejšje izdelke imajo vedno na vidnem mestu, in če slučajno prodajalke nimajo časa ponuditi in svetovati, to sam opraviš. Sicer pa se kupcem radi posvetijo v največji meri.

Pa še to; eno leto živim v Trebnjem. Za nakupe sem si izbrala to prodajalno in nikakor mi ni žal.

L. D., 31 let, delavec: O trgovini menim vse dobro. Od izbire blaga, do solidne postrežbe. Moti pa me le tisti del trgovine, ki ponuja sadje in zelenjavo. Zaboji so nametani kar po tleh in čudi me, da Mercator ne najde nekaj tisočakov za primerne košare za zelenjavo in sadje.

Stane Ponikvar, poslovodja: Prizadevamo si, da bi ponudili čimveč. Še posebej želimo popestriti izbiro pred prazniki, ko

ljudje več nakupujejo. Veste, trgovci ne smemo poznati izgovora — Nimamo!

Neenakomerna potrošnja kruha nas včasih spravlja v težave, toda ne predstavlja problema. Po 14. ali 15. uri je vedno na zalogi, res pa je, da ga v poznih popoldanskih urah ne dobite.

Za sadje in zelenjavo radi poskrbimo in promet kaže, da so kupci zadovoljni. Prodali bi menda še več, če bi imeli primernejše prodajne police in košare. Najboljša rešitev pa bi bil seveda večji prodajni prostor. V Trebnjem ni specializirane trgovine s sadjem in zelenjavo in prav zaradi tega veliko kupcev odhaja v sosednje kraje.

Pravite, da so kupci zadovoljni. To je lepo, saj je s tem naš trud priznan in povrh še kup skrbi. Mi bi radi kupcem še bolj ustregli, pa je predvsem pomanjkanje prodajnega prostora krivo za to. In kdor Trebnjega ne pozna, navsezadnje niti ne ve, da je to Mercatorjeva trgovina. Niti enega samega napisu nimamo.

Blagovnica Trebnje — kljub prizadevnosti zaposlenih potrošniki niso povsem zadovoljni. Vzrok: pretesni prodajni prostor

Lojzka Novak, dijakinja, 16 let: Sem dijakinja in nimam toliko denarja, da bi večkrat kupovala. Kadar pa se odločim za novo oblečilo, pridem sem in si izberem. Včasih se oglašim večkrat in navsezadnje že kaj izberem.

Angela Sotlar, kmetica, 62 let: Tu kupujem obleko, blago in gospodinjske potrebščine. Z izbiro sem zadovoljna pa tudi prodajalke so mi všeč, ker mi vedno dobro svetujejo.

Matilda Sotlar, 70 let: Doma sem iz Velike Loke. Danes sem se mudila na občini pa sem prišla sem malo nakupovat. Meni je truden. Nadaljevanje na 4 strani.

Brez vsakršne oznake, da je tod prodajalna »Mercator«; prodajalna številka 2 v Trebnjem.

KUPCI O NAS Razširitev računalniških zmogljivosti

Nadaljevanje z 3 strani.
govina všeč, ker lahko izberem kar si želim.

Novak Magda, gospodinja, 50 let: Poredkoma kupujem tu, ker sem doma iz Mirne. Po večje nakupe se raje odpravim v Ljubljano. Moram pa pohvaliti tukajšnje izbiro.

Alojz Rajer, 32 let, skladiščnik: Iskal sem termos steklenico, pa je nisem dobil. Nič ne de! V blagovnici kupujem zase, za družino in podjetje. Če kupujem kaj vrednejšega grem raje pogledat v Novo mesto ali Ljubljano.

Na blagovnico nimam pripomb, le predlagal bi, da bi prodajali tudi vodovodne instalacije in lito-železne artikole, po katere moramo v Ljubljano, ker jih na trebanjskem območju ni moč dobiti.

Marija Hazdovac, gospodinja, 50 let: Že dolga leta živimo z družino v Lovranu, občasnno pa se vračamo na krajše počitnice na Dolenjsko. In če takrat nakupujem, me pot zanese sem. Vprašate, če sem zadovoljna. Seveda, drugače ne bi zahajala v to trgovino. Mislim, da je izbira dobra, postrežba pa tudi. Veste, vedno me streže ista prodajalka; privadili sva se druga na drugo. Ob novem letu sem iskala uro za darilo. Tu sem jo dobila in takrat ugotovila, da je izbira zares velika. In če bi mogla, bi vedno kupovala tu, v Trebnjem. Ne le v blagovnici, ampak tudi v špecerijskih trgovinah. Lovran je turistični kraj in živimo mnogo dražje.

Jožica Omahen, študentka, 21 let: Naj kar takoj povem, da pogrešam predvsem novosti. Tisto, kar ponujajo reklame, tu dobiš šele čez nekaj časa. Predvsem za mlade ni največje izbire in po oblačila in kozmetiko je treba celo v Ljubljano in Novo mesto.

Je pa nekaj. Prodajalke so prijazne, rade ponudijo in svetujejo in ne puste čakati kupcev. In če kaj posebno želiš, zapišejo in pre-

skrbijo čim morejo. To pa je lepo, kajne!

Nada Kumelj, gospodinja, 25 let: Predvsem se mi zdi premajhna trgovina. Saj potem ni čudno, da ne more več ponuditi. Prodajalke so sicer prijazne in se trudijo, a to je še premalo. Prostor ostaja vedno enak in izbire ne morejo dopolniti.

Poglejte, danes za otroke izbiram igrače, pa ne najdem primerne. In ker stojimo ravno pred policco s kozmetiko, še malo kritike na račun krem, sprejev, ličil. Za mlada dekleta je tega premalo in vse preveč ponujajo le standardne izdelke. Tako, na primer, ne moreš dobiti neke popolne kozmetične kolekcije. Velikokrat se je že zgodilo, da sem šla prazna iz trgovine, pa ne le zaradi igrač. Tudi otroških oblačil je premalo na voljo, pa ženskega perila. Zato je treba v Ljubljano. To pa stane več časa in denarja. Škoda, da blagovnica v Trebnjem ne ponudi vsega dovolj, saj je kraj velik, pa tudi iz širše okolice hodijo sem nakupovat. Kaj ni žalostno, da denar odteka drugam.

Na pripombe kupcev smo zbrali odgovore vodij oddelkov. Zavedajo se, da je trgovina pretesna in prav zaradi tega ne morejo dopolniti izbire blaga. Razen nabave iz domačih skladišč dopolnjujejo zalogo tudi z izdelki kupljenimi pri drugih grosistih. Kljub temu pa še vedno ostaja krog zahtevnejših, predvsem mlajših kupcev, nezadovoljnih.

V odgovor tovarišu, ki se zanima za vodovodno instalacijski material. Drobni material je že sedaj na voljo v oddelku železnine v blagovnici, medtem ko ga kot re-produkcijski material v večjih količinah, zaradi pomanjkanja prostora, ne moremo ponuditi.

Nada Lombardo
Mile Bitenc

TE DNI SO DRUGI ČASOPISI PISALI O NAS

Dnevnik, 29. 1. 1976

DENAR JE (VSE PREVEČ)

SVETA VLADAR

Ljubljanski tržni inšpektorji so lani v 30 delovnih organizacijah ugotovili grobe kršitve odloka o maksimiranju cen vseh proizvodov in storitev ter zakona o družbeni kontroli cen. Med drugim so opravili tudi celotno kontrolo oblikovanja cen na področju sadja in zelenjave in sicer na relaciji od grosista pa do trgovca v drobno prodaji oziroma do trenutka, ko se je s sadjem in zelenjavo »srečal« potrošnik.

...S takšnim načinom zaračunavanja neupravičenih stroškov so samo pri prodaji sadja in zelenjave pridobile naslednje delovne organizacije krepke denarje (tem milijonom lahko rečemo tudi protipravno pridobljena premoženska korist...): Slovenija sadje 23.969,19 din, MERCATOR TOZD Detajl — 103,96, MERCATOR TOZD Hrana — 650,51, MERCATOR TOZD Emona — 769,90, MERCATOR TOZD Špecerija — 350,66, MERCATOR, TOZD Rožnik — 1.725,26, MERCATOR TOZD Grmada — 1.014,45, Astra

— 800,02 dinarja; Emona, TOZD Trgovina na veliko — 313.805,19 din; Slovenija promet — 527.674,15 dinarja in Sadje zelenjava — 2.291.061,19 dinarja. To pomeni, da so si omenjene delovne organizacije z raznimi »hokus-pokus« okrog sadja in zelenjave pridobile za celih 3.162.017,27 dinarja protipravne premoženjske koristi.

Seveda vse to še nikakor ni vse. Še mnogo je v Ljubljani — in drugje — delovnih organizacij, ki so si skupne napore za stabilizacijo tolmačile nekoliko preveč po svoje in »zganjale« okrog svojih uslug potrošniku takšen »hokus-pokus«, da je le-ta zaradi presenečenja tudi v resnici (ki pa je žal zelo realna) največkrat spregledal čarovnijo. Naštete delovne organizacije so si »nekoliko drugače« razlagale pregovor, da »poskusiti ni greh«. To pa drži — v njihovo in v splošno veselje kupcev, ki vse prevečkrat potegnejo krajši konec — le do neke mere. Pravilneje bi se pregovor glasil takole: »Poskusiti ni greh — greh je šele tedaj, če te odkrijejo inšpektorji...«. Za te pa človek nikoli ne ve kdaj pridejo, zato je bolje, če pustimo tovrstne pregovore ob strani...

V osnutku srednjeročnega načrta in razvoja TOZD in Delovne skupnosti podjetja predvidena tudi sredstva za razširitev računalniških zmogljivosti — Razvili bi tri centre — V Ljubljani večji računalnik — Cena s carino in stroški instalacije ter depozitom je približno 21.391.000 dinarjev.

V predzadnji številki glasila smo pisali o tem, da potrebujemo nov računalnik in o vzrokih, ki narekujejo to odločitev. Danes dela naš elektronski center v treh izmenah in komaj zmore obdelavo poslovanja TOZD Grosist in drugih TOZD v skupnem obračunu, zato moramo naše računalniške zmogljivosti razširiti.

Našo prihodnjo »računalniško mrežo« bi tvorili trije regionalni centri in sicer v Ljubljani, Ptuj in Novem mestu ali Kočevju. Računski center v Ljubljani bi bil obsežnejši in bi vseboval tudi močno organizacijsko projektno skupino, ki bi načrtovala in pripravljala obdelave za potrebe TOZD, obdeloval pa bi tudi podjetniške podatke finančne narave, obračun osebnih dohodkov, personalno evidenco in podobno.

Vsi trije računalniki bi bili med seboj povezani, oba obrobna pa bi bila terminala osrednjega računalnika v Ljubljani. Dotok podatkov v regionalne centre bi potekal po telefonskih vodih iz uprav posameznih TOZD, ali pa bi zbiranje podatkov organizirali v skupnem kodirnem centru. Način zajemanja bi bil odvisen predvsem od števila dokumentov in potrebe po ažurnosti. V ljubljanski center bi bili samodejno prenešeni le tisti finančni podatki, ki bi bili potrebni za vodenje interne banke in izdelavo analiz finančnega poslovanja.

Stanje obdelave podatkov po posameznih področjih

Za TOZD v skupnem obračunu računalnik že opravlja: avtomatsko naročanje blaga v grosističnem skladišču in materialno poslovanje grosističnega skladišča s fakturiranjem. Pripravljamo pa naslednje: evidentiranje finančnega poslovanja z zunanjimi dobavitelji in kupci, evidentiranje podatkov o zaposlenih in obračun osebnih dohodkov ter evidentiranje kadrovske podatkov. Za TOZD s samostojnim obračunom s štajerskega področja pa opravljamo: pripravo kataloga artiklov v grosističnem skladišču in prilaganje skladiščnega poslovanja

predvideni elektronski obdelavi podatkov. V prihodnje pa bomo prešli še na: materialno poslovanje in fakturiranje, evidenco dobaviteljev in kupcev, evidentiranje podatkov za obračun osebnih dohodkov in evidentiranje kadrovske podatkov. Za dolenjsko področje pa pripravljamo: evidentiranje podatkov za osebne dohodke, postopni prenos grosističnega poslovanja na računalnik in priprave za evidentiranje kadrovske podatkov.

Iz tega je razvidno, da so bile priprave za uvedbo elektronske obdelave podatkov v poslovanje intenzivnejše v TOZD s skupnim obračunom, kjer je tudi že toliko predvidenih obdelav, da presegajo zmogljivosti sedanjega računalnika. Ne zaostajajo tudi TOZD v severovzhodni Sloveniji, kjer je nosilka pobud TOZD Panonija. Tu že dobro leto tečejo priprave za uvedbo EOP v grosistično poslovanje. Prihranili so že znatna sredstva za nabavo računalniške opreme za priključek na osrednji računalnik v Ljubljani. Področje jugovzhodne Slovenije je bilo doslej, predvsem zaradi pomanjkanja prostih računalniških zmogljivosti, še precej zanemarjeno, čeprav so bili vsi programi za obdelavo razviti tako, da jih je mogoče z malenkostnimi prilagoditvami uvesti tudi v poslovanje TOZD na tem področju.

IBM 370-125 ustreza našim potrebam

Novi računalnik naj bi imel približno šestkrat večje zmogljivosti od sedanjega. Bistvene sestavine bi bile: centralni pomnilnik velikosti do 256 k bytov; zunanji pomnilniki (diski) z zmogljivostjo do 400 Mio bytov; tri enote magnetnih trakov; vrstični printer s hitrostjo vsaj 1200 vrstic na minuto; čitalec kartic; vgrajeni elementi za sočasno izvajanje več programov in daljinsko obdelavo podatkov.

Primerjava bistvenih značilnosti sedanjega in ponujenega računalnika IBM 370-125, za katerega se ogrevamo, je naslednja:

Vrsta enote:	Sedanji računalnik	Ponujeni računalnik	Razmerje
centralni pomnilnik	32 K bytov	256 K bytov	1 : 8
magnetni diski	50 Mio bytov	400 Mio bytov	1 : 8
zmogljivost obdelave	1	6	1 : 6
stroški najema	12.850 \$	16.000 \$	1 : 1,24

Možnosti nabave računalnika so tri in sicer najem, nakup in nakup s kreditom. Odločili bi se za najugodnejšo obliko in obenem upoštevali tudi obstoječe predpise. V primeru, če bi računalnik najeli, bi znašala mesečna najemina 16.000 \$ ali 272.000 din, carinski stroški ob instalaciji pa bi veljali 3.451.000 din. Za ceno računalnika bi morali odšteti 700.000 \$ ali 11.900.000 din, za carinske stroške ob instalaciji 3.451.000 in za 50 %

depozit 5.950.000 din, kar pomeni skupaj 21.301.000 din. Pri nakupu s kreditom pa bi potrebovali naslednja sredstva: za 35 % plačilo ob instalaciji 245.000 \$ ali 4.165.000 dinarjev, za carinske stroške še 3.451.000 din in za mesečni obrok s kreditom približno 120.000 din. Depozit za kredit za dobo nad pet let pa po trenutnih predpisih odpade.

N. L.

Ne številčna - temveč idejna večina komunistov

V zadnjem mesecu smo se člani Zveze komunistov v TOZD Panonija sestali trikrat in kazalo je, da hočemo nadoknaditi dogovarjanje, ki je bilo morda med letom pomanjkljivo. Taka ocena bi bila res prehitra in poenostavljena, saj ni šlo za formalno sestajanje, temveč za kakovostne in potrebne dogovore komunistov, ki morajo biti tako pogosti, kot jih narekujejo razmere in potreba po organizirani akciji. Na teh sestankih smo obravnavali različna vprašanja in to dosledno ter vsestransko.

Volilna konferenca osnovne organizacije

Konferenca se je poleg številnih članov udeležil še sekretar komiteja občinske konference ZKS Ptuj tovariš **Alojz Gojčič**. Konferenca je bila zelo živahna in obravnavali smo več vprašanj, o katerih bodo morali med letom komunisti še spregovoriti.

Osnovna organizacija ima 53 članov, kar predstavlja le dobrih 7% vseh zaposlenih. Pred leti je bilo to število ugodnejše. Zaradi hitrega porasta števila zaposlenih in premajhne politične akcije pa je odstotek padel. V nekaterih enotah ni nobenega člana ZK, čeprav je zaposlenih tudi od 20 do 70 delavcev. Od zadnje konference se je število zaposlenih povečalo za 9% (68 delavcev), v ZKS pa je bilo sprejetih le 7 delavcev, pet jih je prišlo od drugod, iz organizacije pa je odšlo 9 članov, in tako se stanje številčno ni spremenilo.

Ne glede na število članov Zveze komunistov je važna njihova prisotnost v samoupravnem in političnem življenju TOZD.

Številke nam povedo, da je v posameznih organih, ki so bili neposredno ali posredno izvoljeni pred dvema letoma 14 do 83% članov ZKS (DS TOZD 28%, Svet za medsebojna razmerja 71%, Svet samoupravne delavske kontrole 42%, svet za obravnavo kršitev delovnih obveznosti 50%, izvršilni odbor 50% itd.).

Stalna aktivnost in delovanje komunistov za delavci rodi lahko uspehe, saj ne gre za organizacijo, ki bi delovala sama za sebe temveč za organizacijo, ki deluje v interesu delavcev, za izboljšanje delovnih in življenjskih pogojev vsakega delavca in vseh, ki so

vključeni v organizirano delo v TOZD, krajevnih skupnostih, organizacijah in društvih, interesnih skupnostih, skratka vsepovsod, kjer delovni ljudje živijo in ustvarjajo.

Izvajanje ustave in partijskih kongresov

V preteklih dveh letih je bila ena izmed osnovnih nalog izvajanje ustave, izvajanje sklepov X. kongresa ZKJ in VII. kongresa ZKS. V ta namen smo se komunisti Panonije 13-krat sestali na sestankih in predavanjih, kjer smo se seznanili z vsebino teh dokumentov, s posameznimi konkretnimi nalogami, ki so pred člani ZK, ter se dogovorili za akcijo. Poleg teh rednih sestankov je bilo še več dogovorov s skupinami komunistov, ki delajo na raznih področjih. Organizacija se je razdelila na tri oddelke (zaposleni v prodaji na veliko, zaposleni v maloprodaji in zaposleni v skupnih službah TOZD), ki so obravnavali le problematiko s svojega delovnega področja.

Na konferenci je bilo ugotovljeno, da so se vse družbeno politične organizacije na čelu z ZKS, samoupravni organi in večina zaposlenih prizadevno vključili v izvajanje stabilizacijskega programa, ki ga samoupravni organi stalno dopolnjujejo s predlogi delavcev posameznih enot ali oddelkov, čeprav posebnih uspehov ni bilo, predvsem ne pri zmanjševanju zalog. Pri tej nalogi pa bomo morali biti vsi doslednejši ali pa sprejeti določene ukrepe.

V poročilu dosedanjega sekretarja ter obširni in konkretni razpravi so bili dani mnogi predlogi in kritike, tako da lahko pričakujemo, da bo delo komunistov v bodoče še uspešnejše. Na konferenci je bil izvoljen 7-članski sekretariat organizacije, za sekretarja pa tovariš **Jože Murko**, referent za kompenzacije, ki je v preteklem šolskem letu uspešno končal enoletno politično šolo pri CK ZKS, oddelek v Mariboru. Za namestnika sekretarja pa tovariš **Franč Lesjak**, poslovodja prodajalne Market v Ptuju.

V sekretariat so bili izvoljeni: **Anton Klasinc, Sonja Ivanovič, Ferdo Lovrenc, Vida Nahberger in Anton Turk**. Imenovani sta bili dve komisiji in sicer: komisija za politično in idejno izobraževanje

ter komisija za delo z mladimi in za sprejem novih članov. V svet ZK Mercator Ljubljana smo izvolili **Jožeta Murka in Franca Lesjaka**.

Na konferenci smo razpravljali o 10 kandidatih, ki so izrazili željo in pripravljenost za delovanje v Zvezi komunistov, o sprejemu pa se bomo odločali na enem izmed naslednjih sestankov OO ZKS.

Seminar sekretarjev

Drugi sestanek je bil razširjen in sicer z nekaterimi sekretarji osnovnih organizacij ZKS, udeleženci seminarja za sekretarje in vodstva ZKS v Ptuju. Na tem sestanku smo obravnavali temo: »Družbena samozaščita in obrambne priprave v TOZD Panonija«. Slušaitelji seminarja so na dopoldanskem delu poslušali predavanje o tem, v TOZD Pa-

nonija pa so se hoteli seznaniti s konkretnim delom. Referent za obrambne priprave tovariš **Stane Urbančič** je orisal priprave v TOZD Panonija in podal oceno vaje »Pohorje 75. Seznanil je z delom, ki je bilo opravljeno na tem področju v TOZD Panonija ter nalogah, ki nas še čakajo, predvsem pri izboljšanju priprav.

Drugi del razprave pa se je nanašal na družbeno samozaščito v TOZD Panonija. Glede na to, ker so strokovne službe že pripravile osnutek pravilnika o družbeni samozaščiti smo ga na sestanku obravnavali. Tak delovni program pa ni bil samo koristen za komuniste v TOZD Panonija, ki so od sekretarjev OO ZKS, udeležencev seminarja, dobili precej predlogov in pripomb na pravilnik, temveč tudi za sekretarje organizacij, ki bodo lahko v svojih sredinah posredovali dobre strani pravilnika in predvidene samozaščite v Panoniji na svoje področje.

Po oceni sekretarjev — seminaristov je bil sestanek vsebinsko in organizacijsko zelo uspešen ter koristen. **Franč Zadavec**

O delu OO ZK v delovni skupnosti podjetja

V preteklem razdobju je imela Osnovna organizacija Zveze komunistov v Delovni skupnosti podjetja več sestankov, na katerih je obravnavala program dela za tekoče leto, Poslovnik o delu OO ZK in seveda tudi tekočo problematiko.

Na področju uresničevanja in uveljavljanja samoupravnih odnosov v DSP je OO ZK večkrat razpravljala in se zavzemala za uveljavitev delegatskega sistema. V ta namen je skupaj z vodstvom DSP pomagala organizirati zbor delavcev, kjer so kolektiv seznanili o gospodarski problematiki in delegatskem sistemu.

Delo mladinskega aktiva je pri nas v zadnjih letih zamrlo. Prav zato si je naša OO ZK zadala nalogo, da po svoje pripomore k ponovni ustanovitvi mladinskega aktiva.

Na področju idejno političnega izobraževanja je bil izdelan program in imenovana komisija za idejno politično delo. Veliko poudarka je bilo tudi na sprejemanju mladih v vrste ZK in prav zdaj tečejo priprave na sprejem novih članov.

Za časopis Komunist so izvolili svojega poverjenika z namenom, da svoje člane opozarja na vsebino posameznih člankov in skrbi za literaturo s tega področja.

Ne gre pa pozabiti tudi posebne prizadevnosti pri izdelavi programa za gospodarsko stabilizacijo, saj so člani naše organizacije strokovno pomagali tudi pri realizaciji programa za podjetje kot celoto.

V lanskem letu je zaradi nekaterih kadrovskih sprememb v naši OO ZK prevzela nalogo sekretarja tovarišica **Jožica Blaznik**.

Seveda je to le del nalog, ki jih je naša OO ZK opravila v lanskem letu. Na prvem sestanku v letošnjem letu pa je bilo največ poudarka o seji CK ZKS, spregovorili pa smo tudi o srednjeročnem načrtu dela in razvoja TOZD in podjetja.

Osnovna organizacija Zveze komunistov v Delovni skupnosti podjetja šteje šestnajst članov. V kratkem pa se bodo naše vrste okrepile, saj pripravljamo sprejem novih članov.

Mile Bitenc

Skupina komunistov na zadnjem sestanku OO ZKS TOZD Panonija, na katerem so razpravljali o gradivu za V. sejo CK ZKS.

Že v prejšnjem pa tudi v tem mesecu so se v naših TOZD vrstile volilne konference OO ZK. Zbrali so se tudi komunisti TOZD Grosist in tokrat kritično spregovorili o kadrovski politiki in informiranju. Izvolili so tudi nov petčlanski sekretariat OO ZK, v katerem so predvsem delavci iz centralnega skladišča. Novi sekretar je postal **Polde Mandič**, ki mu k izvolitvi iskreno čestitamo in želimo mnogo uspeha pri opravljanju funkcije.

Ali veste, da smo se preselili?

V mesecu januarju je prišlo v Ljubljani do nekaterih sprememb. Preselil se je Sektor ekonomske propagande in informativne službe, pa Skupnost TOZD Detajl in tudi uprava TOZD »Rožnik«.

● Sektor ekonomske propagande in informativne službe ima nove poslovne prostore na Gorupovi 5. Spremenjene so tudi telefonske številke. Kličete nas lahko na telefon

22 254 ali 21 488

● TOZD »Rožnik«, uprava, pa je odslej na Vojkovi ulici 45. Preselili so se v na novo adaptirano vilo, kjer imajo res lepe prostore. Končno so njihovi sektorji ločeni, kar seveda omogoča boljše in prijetnejše delo.

Stavbo so kupili in obnovili z lastnimi sredstvi, vse skupaj pa jih je veljalo blizu 1,4 milijona.

Naj zapišemo še njihove telefonske številke:

345 390 direktor, splošni sektor

342 687 komerciala

342 689 računovodstvo

Del udeležencev seminarja za pripravo podatkov za avtomatsko obdelavo podatkov.

V pritličnih prostorih stavbe na Gorupovi 5 je odslej Sektor ekonomske propagande in informativne službe.

● Skupnost TOZD »Detajl« se je preselila v nekdanje prostore ekonomske propagande in tehničnega oddelka na Tržaški 37/a. Njihove telefonske številke so naslednje:

61 937 direktor

61 938 komerciala

● Konec februarja se je na Aškečevu 5 preselil Kadrovski in splošni sektor delovne skupnosti, prav tako pa tudi splošni in kadrovski sektor TOZD »Grosist«. Ob zaključku redakcije pa še nismo zvedeli novih telefonskih števil, ki pa jih bomo objavili v prihodnji številki »Mercatorja«.

Informativna služba

Vojkova 45 v Ljubljani; uprava TOZD »Rožnik«

V članku o novi samopostrežbi v Lendavi iz prejšnje številke, je prišlo do neljube pomote. Še vedno nam delajo preglavice novi dinarji.

V novi SP v Lendavi predvidevajo do 350.000 din prometa, v bifeju pa 80.000 in ne 3,5

ter 800.000 dinarjev, kot smo pomotoma zapisali.

Enako smo zapisali napačen promet tudi za klasično prodajalno v Dolini, kjer bodo mesečno prodali za približno 200.000 din blaga in ne za 2 milijona.

Saldakonti na računalniku

Z novim letom je na računalniku stekel projekt saldakonti. Pred tem smo testirali delavce knjigovodskega sektorja in najboljši med njimi so se udeležili dvodnevne seminarja, kjer so jih poučili o novi tehniki dela. Nekaj časa bo delo na saldakontih potekalo še po starem in novem načinu.

Projekt saldakonti je tretji in največji projekt, ki ga obdeluje naš računski center. Izdelali smo ga doma, največ dela in znanja pa sta vanj vložila tovariš Rudi Ogrin, direktor sektorja, in Marija Končan, programerka. Obdelavo podatkov za saldakonte je center prevzel z novim letom in trenutno teče delo po načrtu.

Seveda pa smo morali za to nalogo usposobiti tudi delavce knjigovodskega sektorja, ker se njihovo bodoče delo razlikuje od dosedanjega. Zato smo v ta namen testirali vse delavce računovodstva, da bi izbrali najboljše, ki bodo v prihodnje nosilci povezave računovodstva in računskega centra.

Uspehi testa niso upravičili pričakovanj. Sodelavci sektorja so izbrali dvajset ljudi, ki so se izkazali za najboljše in zanje organizirali seminarje. Vodila sta jih Janez ing. Obed, organizator s sredstvi AOP, in Rudi Corn, samostojni organizator. Seminarji so potekali v dveh skupinah in so trajali po dva dni. Slušatelje sta seznanila z novimi obrazci, z načinom prenašanja podatkov nanje, z izhodnimi podatki računalnika, z uporabo katalogov. Seveda pa so tudi obrazložili celoten projekt saldakontov.

težave pa jim povzročata tudi prostorska stiska.

Približno čez dva meseca, t. j. v aprilu, pričakujemo sprostitev več ostalih delavcev v teh oddelkih, ki jih bomo vključili v dokumentacijsko službo.

Vzporedno delo

Z uvedbo avtomatske obdelave podatkov ne smemo v teh oddelkih pričakovati zmanjšanja števila delavcev, kvečjemu povečanje, ker sama priprava in kontrola podatkov zahteva precej ljudi, toda podatki bodo ažurni.

Trenutno so v oddelku kupcev in dobaviteljev zelo obremenjeni. Razčiščujejo odprte postavke iz prejšnjih let in to še na klasičen način, obenem pa pripravljajo letošnje podatke že po novem.

Delavci so nov način dela sprejeli z veseljem in se trudijo, da bi vse potekalo po načrtih, nekoliko več pomoči, predvsem moralne, pa sektor za avtomatsko obdelavo podatkov pričakuje v prihodnje od vodilnih delavcev podjetja.

Nada Lombardo

Doslej se še ni zataknilo

Tudi tokrat so nas spremljale težave. Problem je nastajal zaradi prezaposlenosti izbranih delavcev na svojih delovnih mestih in zaradi dodatnega angažiranja pri novih funkcijah, v pripravi podatkov za avtomatsko obdelavo podatkov. V začetku, ko so v sektorju za avtomatsko obdelavo podatkov obdelovali samo galantijske račune so delali do 12. ure na svojih poprejšnjih delovnih mestih, nadaljni dve uri pa so pripravljali podatke za računski center. Od 25. januarja dalje pa delajo za center kar poln delovni čas. V tej skupini so analitiki, kontisti, delavci saldakontov kupcev in dobaviteljev, likvidature in embalažnega oddelka. Velike

ANTENA, 15. januar 1976

TREFALTA ZABAVALA MERCATORJA

Mito Trefalt, menda niste pozabili, je po poklicu tudi igravec, ne samo športni komentator. Zato sodi v to rubriko.

Kako obvlada oder, je spet dokazal pred novim letom, ko sta skupaj z očetom, znanim humoristom iz Kranja, priredila upokojencem MERCATORJA imeniten večer. Sama sta napisala scenarij zanj in sama odigrala vse vloge.

Občinstvo je bilo navdušeno. In še bolj bi bilo, če bi vedelo, da sta nastopila brezplačno, saj je šel izkupiček za šolske otroke, ki živijo nekje v hribih.

Krepitev izvoza in iskanje možnosti na novih področjih

Prvič je naše podjetje pridobilo zunanjetrgovinsko registracijo leta 1953 in je na tem področju s prekinitvami delovalo nekaj let. Koncem leta 1967 smo bili ponovno registrirani kot zunanjetrgovinska delovna organizacija z namenom, da skrbimo predvsem za uvoz prehranbenega blaga in galanterije in tako popestrimo izbor v naših trgovinah.

Naše podjetje je registrirano za izvoz živil in gospodinjskih potrebščin, delikates, mleka in mlečnih izdelkov in blaga široke potrošnje: galanterije in bazarskega blaga ter igrač, ur, ribiških potrebščin, izdelkov iz gume, kaučuka in plastičnih mas, športnih potrebščin, gradbenega materiala na bazi nekovin.

Za uvoz imamo širšo registracijo. Poleg vseh izvoznih artiklov uvažamo še: živino, krmila, mesne izdelke, zelenjavo, sadje, medicinske in farmacevtske izdelke, les in lesne izdelke, cestna motorna vozila, kovinsko predelovalno in tehnično blago, akustične aparate, semensko blago, tobak in tobačne izdelke.

Iz tega je razvidno, da smo zelo omejeni v izvozu, dočim v uvozu nismo. V letu 1974 je zunanjetrgovinski sektor ustvaril 10.482.000 din realizacije. Razmerje med Mercatorjem in poslovnimi partnerji je bilo 50:50. V lanskem letu pa smo dosegli približno 80.100.000 prometa, od tega z uvozom 77.100.000 din in izvozom 3.000.000 din. Razmerje je bilo tokrat 40:60, v korist poslovnih sodelavcev. To razmerje pa se bo letos še povečalo v korist zunanjih kupcev, ker smo lani v decembru ukiniteli tehnični oddelek. Izvoz se je v letu 1975 povečal kar sto odstotno glede na leto 1974.

V letu 1975, natančneje v drugi polovici, smo morali uvoz znatno omejiti zaradi visoke izgube v trgovinski in plačilni bilanci naše države. Omejen je bil uvoz surovin in repromateriala in blaga široke potrošnje. Prizadeti smo bili pri uvozu pecilnih pripomočkov in nekaj vrst papirja. Pri uvozu blaga široke potrošnje smo naleteli kot trgovina na veliko oviro. To blago lahko uvažamo le, če je v pogodbi o nakupu hkrati zagotovljen tudi izvoz domačega blaga v najmanj enaki višini in to lastnega izvoza in ne tistega, ki ga opravljamo za druge. Vemo pa, da so izvozne cene najmanj za 20 do 30% nižje od tistih, ki nam jih postavi dobavitelj in to z odbitkom rabata in super rabata. Ovirajo nas tudi administrativni ukrepi, ki trgovini onemogočajo lasten izvoz, temveč samo v soglasju z industrijo, ki odloča, v katerem imenu bo opravljen izvoz. Pri uvozu pa je poleg veze uvoz-izvoz za večino blaga široke potrošnje potrebno še soglasje ZSST, ki večinoma odgovarja negativno.

Povezovanje s proizvodnjo

Nadaljnji razvoj zunanje trgovine bo šel v smeri preoblikovanja zunanje trgovinske mreže in povezovanja s proizvodnjo. Trgovska organizacija, ki ne bo združevala dela in sredstev s proizvodnjo, ne bo dobila zunanjetrgovinske registracije. To nam to-

rej narekuje, da se v sklopu bodoče samoupravne poslovne skupnosti Mercator čimprej povežemo z odgovarjajočo skupino proizvajalcev.

Problemi plačilne bilance v letu 1976 bodo izključno v menjavi z deželami s konvertibilnim načinom plačila. Konvertibilno področje je namreč še vedno v dobi gospodarske krize, zato bo tu izvoz problematičen. Zato tudi mi predvidevamo neugodne razmere pri trgovanju z zahodnimi partnerji.

Iskanje možnosti v vzhodnoevropskih deželah

Po napovedih bo v letošnjem letu uvoz blaga široke potrošnje tekel brez vezeve uvoz-izvoz. Sredstva LB (samooomejevanje) ter globalna devizna kvota se bodo delila pri republiški gospodarski zbornici v precej manjšem obsegu kot v letu 1975, po regionalnih usmeritvah, t. j. na uvoz iz konvertibilnih držav zapada, konvertibilnih in socialističnih držav, dežel v razvoju, maloobsejne sporazume, sejemске aranžmane, intervencijske potrebe, itd.

Gospodarska zbornica Jugoslavije bo po dogovoru z republiški zbornicami v določenih dobah predlagala negativno listo proizvodov, za katere bodo ugotovili, da uvoz za določen čas ni potreben. Uvoz blaga široke potrošnje iz klirinških dežel in socialističnih držav, s katerimi imamo konvertibilni način plačila pa bo svoboden v okviru blagovnih list.

Naša naloga v prihodnje je:

- izkoristiti v celoti vsa dodeljena devizna sredstva Mercatorja;
- na podlagi sporazumov vezati manjše koristnike deviz ter za njih opraviti uvoz ali pa z njihovimi devizami izvršiti nakup za naše potrebe;

- iskati možnosti v vzhodnoevropskih deželah. Za tržišča socialističnih dežel pripravlja Gospodarska zbornica Jugoslavije takoimenovane »interesne skupnosti«, katerih glavni poudarek je združevanje na medsebojni strokovni in organizacijski povezanosti, koordinaciji, informiranju ter povezovanju uvoza z možnostmi izvoza;

- še vedno krepiti izvoz ter pri tem vključevati možnosti raznih sejemskih aranžmanov ter tako koristiti še dodatno uvozne možnosti globalno devizno kvotnega režima.

Poslovanje z deželami v razvoju

- Preko našega komercialnega sektorja vezati določene proizvajalce, ki bodo vključeni v Poslovno skupnost Mercator, da se del plačila njihovih proizvodov kompenzira z našim uvozom surovin ter repromateriala, po drugi strani pa da izvozimo del njihovega izvoza v njihovem ali našem imenu;

- Nekaj možnosti razširitve našega poslovanja je še v deželah v razvoju. Na pobudo Gospodarske zbornice Slovenije bodo formirani »konzorciji« za posamezna tržišča na tem področju. Konzorcij bo temeljil na samoupravnem sporazumu organiziranega nasto-

pa proizvajalnih ter trgovskih organizacij na določenem tržišču. V te konzorcije se bodo vključevale predvsem industrijske organizacije, ki bodo same opravljale izvozno-uvozne posle. Obstaja pa možnost, da se v okviru naše zelo ozke izvozne registracije dogovorimo z določenimi proizvajalci za vršitev izvoznih uslug v njihovem imenu, ter da smo udeleženi v večji meri pri uvoznih poslih.

Pri pregledu možnih kombinacij naj bi se, po predlogu našega zunanjetrgovinskega sektorja, pogojno prijavili v sledeče konzorcije:

Amerika — Kolumbija: možnost našega uvoza kave, riža in sladkorja,

Peru: uvoz živinske krme (ribja moka) za industrijske partnerje,

Azija — Indija: možnosti uvoza čaja, popra, začimb, arašidov, Malezija: ananas kompot,

Bližnji vzhod — Združeni emirati: možnosti izvoza specialnih prehranbenih artiklov,

Afrika — Nigerija: možnost uvoza kave in kakaa ter izvoza prehranbenih izdelkov,

Kenija, Tanzanija: možnost uvoza kave in začimb.

Ob tem lahko zapišemo tudi to, da so do sedaj razne OZD, ki so že samostojno delovale na področjih dežel v razvoju, utrpeli precejšnje finančne izgube. Zato je namen konzorcija, da poleg organiziranega nastopa na bazi samofinanciranja skupnih skladov, deli tudi možne izgube ali dohodek na vse člane konzorcija. V kolikor bi se naše podjetje vključilo v tak konzorcij bi morali posebej spremljati poslovanje s temi deželami in izgube ali dohodek v sorazmerju deliti na vse TOZD v okviru našega podjetja.

TOZD HLADILNICA

Dober poslovni uspeh leta 1975

Preteklo leto je bilo za 40-članski kolektiv TOZD Hladilnica zelo uspešno. Poglejmo si nekaj pokazalcev poslovne uspešnosti: celotni dohodek je v letu 1975 znašal 5.542.640 din, družbeni proizvod pa 234%, rentabilnost 26,05%, produktivnost pa je na zaposlenega znašala 7935 dinarjev. Povprečni osebni dohodek je znašal 3650 din. Cena naših uslug je v lanskem letu ostala na isti ravni kot v letu 1974.

Kljub tako uspešno zaključnem preteklem letu pa se zavedamo, da bo v tem letu zaradi hitrih sprememb na tržišču potrebno vložiti še večje napore za doseg lanskoletnega dohodka.

Še več! Po sedanjih predvidevanjih bomo morali vložiti precej sredstev za razširitev poslovnih dejavnosti. V srednjeročnem planu smo predvideli zgraditev nove hladilnice, ki bo imela okoli 5000 ton zmogljivosti in 2500 m² površine. Po predračunih bi veljala 21 milijonov dinarjev. To bo najmodernejša hladilnica pri nas z alternativnimi celicami, v katerih bomo lahko regulirali temperaturo od 0 do -30°C. Gradnja nove hladilnice bo vezana z gradnjo

novega centralnega skladišča ob Slovenčevi cesti, Poleg Embe.

Že v tem letu pa bo začela obratovati pakirnica, z dnevno zmogljivostjo 16 ton. Za nov stroj smo odšteli 970.000 din. Letos bomo dogradili tudi nove pisarniške prostore, v predračunski vrednosti 1.500.000 din.

Stabilizacijska prizadevanja so že pokazala uspehe. Držali se jih bomo še vnaprej in aktivirali vse člane kolektiva za odgovoren pristop k delu. Pogoj za uresničitev zadanih nalog so predvsem dobri samoupravni odnosi. Zato bomo morali storiti vse potrebno za njihovo poglobitev, predvsem za boljše in pravočasno obveščenost.

Ko pišemo o TOZD Hladilnica naj omenimo še skrb za rekreacijo delavcev (možnost plavanja v Tivoljskem bazenu in druge športne aktivnosti). Letni odih pa delavci preživljamo v počitniškem domu v Izoli.

Ob koncu naj še pohvalimo delo mladinskega aktiva. Spomnimo naj le na eno akcijo, to je zbiranje starega papirja za RK, ki je odlično uspela.

Stevo Došenović

Aktivnost omladine ne sme biti u pitanju

U Veleblagovnici Mercator u Novom Beogradu, 22. 1. 1976. godine održan je svečani omladinski sastanak.

Počasni gosti sastanka bili su: drugarica Nada Lončarević sekretar OO SK Mercator i drug Zoran Djuranović sekretar opštinskog komiteja SSOJ.

Naša kuća ima preko 150 omladinaca i dogovorili smo se, da ćemo biti u buduću više aktivni. Izabrano je predsedništvo od deset članova. Za predsednika izabrana je drugarica Nada Šarčević, jedna od naših najboljih mladih radnica i aktivnih omladinka. Predsedništvo omladine je for-

miralo i grupe koje će raditi po komisijama za sport, kulturu, za idejno politički rad omladine i komisija civilne zaštite koja je već počela sa radom. Omladina je iz svojih redova, izabrala i delegata za sastanke opštinske konferencije saveta socijalističke omladine, druga Milorada Kostića.

Ove godine sprovodimo akciju u kolektivu, Mladi radnik samoupravljajući, i susret mladih Novog Beograda.

Iskreno se nadamo da će omladina ove godine zaista raditi, a to nam je obećala i drugarica Šarčević.

Jelena Šarenac

Dežurstvo v večernih urah

Od ponedeljka, 2. februarja, pa do 31. marca bo vsak dan, razen nedelje, naša samopostrežna prodajalna na Gregorčičevi 13 v Ljubljani odprta neprekinjeno od 7. ure zjutraj do 22. ure zvečer. Tako določa samoupravni sporazum o poslovnem času prodajaln na območju mesta Ljubljana, ki so ga podpisale trgovske organizacije združenega dela Mercator, Emona, Ljubljanske mlekarne, Žito, Sadje-zelenjava in Delikatesa.

O poslovnem času in dežurstvu ljubljanskih trgovin smo že veliko brali v dnevnem časopisju, pisali pa smo o tem tudi v našem glasilu. V začetku februarja smo na poslovanje po novem odloku končno le prešli.

Od pol osmih zvečer, pa do desetih, toliko časa traja to večerno dežurstvo, sem obenem s prodajalkami in blagajničarkami tudi sam nestrno pričakoval kupce. Povem, da ni bilo niti najmanjše gneče in v prve pol ure dežurstva je v prodajalno stopilo le nekaj kupcev.

Nekaj boljše je bilo nekaj časa kasneje, vendar tudi takrat z obiskom ne bi mogli biti zadovoljni. Kupci so prihajali bolj poredko in do desete ure zvečer smo jih našli le 39. In do takrat se je v blagajni nabralo le sto deset starih tisočakov in nekaj drobiža.

Toliko so kupci odšteli za predvsem drobne nakupe. Kaj pa so kupovali? V košaricah smo opazili nekaj zavitkov limon in pomaranč, sem pa tja kako steklenico Radenske in Deita, pa sladkor, zavojček kave...

Povprašal sem nekatere nakupovalce, kaj menijo o takšnem dežurstvu v Ljubljani. Zapisal sem takšnele odgovore.

Ančka Božičnik, obrtnica: Nisem prišla slučajno nakupovat; večerno dežurno trgovino v Ljubljani sem močno pogrešala. Povem, da bom ob večernih urah še večkrat nakupovala.

N. N., gospodinja: V časopisu sem brala, da bo ta prodajalna

dva meseca dežurna. To mi je zelo všeč, saj je za Ljubljano to postala že prava nuja.

Mira Danilova, gledališka igralka: Prava neumnost se mi zdi tole dežurstvo. Poglejte, saj je trgovina prazna. Ne, sama ne bom prišla ob tej uri nikoli nakupovat.

Podobnega mnenja je bila tudi **Meta Vadnjaj, študentka.** S prijateljico nista prišli nakupovat, marveč samo zato, da sta se prepričali o uspešnosti dežurstva. Sami sicer stanujeta prav v bližini prodajalne, vendar, kot sta zatrjili, v večernih urah ne bosta nikdar nakupovali.

Zapisal sem le nekaj mnenj, ki pa so močno deljena. Naj še enkrat poudarim, da je bilo takšno stanje prvi dan in da marsikateri kupci o dežurstvu še niso bili obveščeni.

Tole pa je zagotovo res. Na ta dan dežurstvo ni bilo donosno. Zapisal sem že, kolikšen je bil iztržek. In za primerjavo naj navedem še naslednji podatek: v uri poslovanja dnevno povprečno iztržijo 350 starih tisočakov.

Pregovor pravi, da je vsak začetek težak. Prenekateri kupci o dežurstvu še niso slišali niti besedice in v naslednjih dneh, tednih, je v prodajalni pričakovati verjetno več obiska. In ko se bodo potrošniki slednjič na dežurno prodajalno v Gregorčičevi privadili, bo po dveh mesecih takšnega poslovanja zaprla vrata. Sledilo bo dežurstvo v neki drugi prodajalni.

Mile Bitenc

Ob izteku starega leta so delavci obrata Zaščita v Kidričevem popravili šivalne stroje in spremenili prešivalnico v prijeten družabni prostor. Zaslužili so nekoliko zabave, saj so med letom krepko delali, v prostem času pa so si z zbiranjem in odstranjevanjem starih jeklenih kopic zbrali toliko sredstev, da so si ob koncu leta privoščili dobro malico. Kot pri delu so se tudi v takem razpoloženju pokazali kot dober in delaven kolektiv.

Novosti iz TOZD Panonija v sliki in besedi

Tovarna avtomobilov Mercedes je za prevoženih več kot 100.000 km s kamionom Mercedes nagradila s posebno pohvalo voznika Franca Misloviča, ki je prejel pohvalo in zlato značko tovarne avtomobilov Mercedes za prevoženih več kot 100.000 km brez generalnega popravila. Nagradili smo ga tudi v TOZD.

Ob koncu leta je bil na gradu v Ptujju sestanek poslovodij, samoupravnih organov, vodstev družbeno političnih organizacij in razširjenega kolegija, na katerem je tekla razprava o pogojih dela in gospodarjenja v letu 1976. Tokrat smo podelili priznanja in nagrade za delo v samoupravnih organih ter tri posebna priznanja in čestitke posameznim delavcem. Anton Milošič, ki je šofer pri TOZD Panonija Ptuj že več kot 10 let je prejel posebno priznanje Tovarne avtomobilov Maribor in nagrado za prevoženih več kot 200.000 km brez generalnega popravila s kamionom TAM 5500. Tudi v TOZD smo ga nagradili.

Letna konferenca sindikata delavcev TOZD Preskrba

Med prvimi v Mercatorju so letno konferenco Osnovne organizacije sindikata pripravili delavci tržiške TOZD »Preskrba«. Na sestanku, ki je bil v sredini januarja so pregledali delo v preteklem obdobju in določili naloge za tekoče leto.

Poglejmo najprej, kaj je v poročilu dela IO OOS povedal predsednik, RUDI PLEVANČ.

Predvsem pomembno je poudariti, da so v preteklem obdobju uspešno delovali. Eden največjih uspehov je nedvomno ta, da so dosegli sporazum o prostih sobotnih popoldnevih. Sodelovali so na seminarjih za izpopolnjevanje sindikalnih delavcev, aktivno spremljali stabilizacijske napore v TOZD in tudi obravnavali sindikalno listo, pa osnutek začasnih meril osebnih dohodkov. Poleg osnovne organizacije ZK in mladine je bil sindikat praktično nosilec vseh del v TOZD.

Omeniti je treba tudi športne aktivnosti, saj so se delavci TOZD »Preskrba« v lanskem letu udeležili več športnih tekmovanj v medobčinskem merilu.

S takšnim delom mislijo v letošnjem letu nadaljevati. Zavedajo pa se, da prav pred delom sindikata stoje v naslednjem obdobju velike in zahtevne naloge. Poseben poudarek je na konkretnih akcijah v zvezi z uresničevanjem ustavne vsebine samoupravljanja, združevanjem dela in sredstev, gospodarske stabilizacije itd.

Uresničiti je treba potrebne politične in druge pogoje za dobro delovanje delegatov in delegacij v skupščini družbeno političnih, krajevnih in samoupravnih interesnih skupnosti.

Pripravljamo se na nove volitve v samoupravne organe podjetja in TOZD. Prav sindikat naj bi v veliki meri pomagal izbirati in predlagati ljudi, ki nas bi v bodoče uspešno zastopali v vseh telesih samoupravljanja. Zato je prav to ena prvih in pomembnih nalog sindikata v tem letu.

V razpravo se je najprej vključil MARJAN GRADIŠAR in poudaril, da je prizadevanje za povečan promet v trgovini, za ekonomičnejše poslovanje in boljše postrežbo tudi ena izmed najvažnejših nalog. Kajti le na tak način bomo lahko kos močni konkurenci. Tesnejše sodelovanje je potrebno z mladino posebno z učenci v času šolanja, saj je prav takrat z njimi izgubljen sleherni stik.

Direktor TOZD »Preskrba«, to-

variš JOŽE MOKOREL je nanižal nekaj števil, ki prikazujejo lanskoletno poslovanje. Promet se je sicer povečal, vendar ne toliko, kot bi pričakovali. Vzroki za to so znani; padla je kupna moč potrošnikov, veliko pa so nanj vplivali tudi neugodni kreditni pogoji v prvi polovici leta.

V razpravo se je vključil tudi sekretar občinskega sindikalnega sveta, IVAN VALJAVEC. Pripočil je, naj bi letos sredstva, namenjena za praznovanje Dneva žena, smotrneje uporabili. Bralke »Glasa« so predlagale nakup aparature za zgodnje odkrivanje raka na dojki. V Gorenjski regiji je zaposlenih približno 60.000 prebivalcev in če bi vsak prispeval po pet starih tisočakov, bi zbrana vsota zadostovala za nakup tega aparata. Predlog so delavci TOZD »Preskrba« soglasno sprejeli. Prav tako so se tudi odločili, da bodo sodelovali v akciji za izgradnjo koč na Dobriču. Še več; domenili so se, da bodo na prostovoljno delo pripeljali tudi svoje in s tem več prispevali k delu.

Žal pa so se v razpravo delavci sami premalo vključili; pravzaprav nič. Ne vem, kje je iskati vzrok za tako slabo sodelovanje na konferenci, ki je nedvomno pomembna prav za vsakogar. Sicer pa nezainteresiranost kaže tudi tale podatek: od 165 delavcev jih je na letno konferenco, z učenci vred, prišlo le 67.

Mile Bitenc

KAJ NAM PRINAŠA

Sindikalna lista za letošnje leto

Sindikalna lista je skupen dogovor organizacij in organov sindikatov in Zveze sindikatov Slovenije, ki je nastal na osnovi javne razprave na vseh ravneh njihove organiziranosti. V njej so zapisana stališča o tistih vprašanih, za katera si sindikati prizadevajo, da bi bila enotno urejena v družbenih dogovorih o razporejanju dohodka v občini, samoupravnih sporazumih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke dejavnosti ter v samoupravnih splošnih aktih temeljnih in drugih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti.

Pri tem pa je potrebno poudariti še naslednje. Določila oziroma pravice delovnih ljudi za denarna nadomestila ali dodatke, navedene v sindikalni listi bodo veljala za izključno tiste delovne organizacije, ki bodo sindikalno listo vnesle v svoje samoupravne sporazume in družbene dogovore o razporejanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov.

— **Najnižji osebni dohodek** — 60 % poprečnega republiškega OD iz preteklega leta.

— **Nadurno delo** — 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije OD za redni delovni čas.

— **Nočno delo** — od 30 % do 50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije OD za redni delovni čas.

— **Delo ob nedeljah** — 35 % do

Jubilanti TOZD »Špecerija«

21 jubilentov

Slavili so v restavraciji »Urška« v Ljubljani

Slavko Levštek je vse slavljence pozdravil v imenu sindikata, za tem pa je Nada Božič o delu in uspehih kolektiva spregovorila kot predsednica Delavskega sveta. Poudarila je, da so se prav vsi delavci, ki so slavili svojo desetletnico v kolektivu, dejavno vključili v delo in vsak po svojih močeh je pomagal pri delu in razvoju TOZD. Mnogi so se izučili prav v njihovih prodajalnah in tako ostali kot dobri in vzorni delavci v TOZD že polnih deset let.

Za desetletno delo in zvestobo podjetju so nagradili kar dvajset delavcev. Priznanja in nagrade so

prejeli Marta Dragan, Marica Djuškič, Vida Klavs, Francka Bačnik, Ema Prijatelj, Danica Breznikar, Anica Butina, Marija Čuček, Martina Košica, Milka Ljubič, Otilija Frankič, Terezija Kokalj, Fani Kotnik, Marija Rakar, Rosanda Štrukelj, Neža Vlahinič, Amalija Wernig, Sonja Mudrinič, Vincencija Vrhunc in Ivan Majeen.

Med slavljenci pa je bila tudi Anica Tome, ki je edina prejela nagrado in čestitke za dvajset letno delo pri »Špeceriji«. V imenu vseh jubilentov se je zahvalila za pozornost in obljubila, da bodo še v naprej vzorno sodelovali pri delu v kolektivu.

Mile Bitenc

50 % obračunske osnove ali dosežene akontacije OD za redni delovni čas.

— **Delo ob praznikih** — 50 % dosežene osnove ali dosežene akontacije OD za redni delovni čas poleg zakonsko določenega nadomestila.

— **Deljen delovni čas** — največ 320 ND, prekinitiv daljša kot eno uro; največ 640 ND, prekinitiv daljša kot dve uri.

— **Nadomestilo OD za čas bolezni** — 90 % mesečnega poprečnega OD s trimesečno revalorizacijo.

— **Nagrajevanje iz minulega dela po delovni dobi** od 1 % do 12 % dosežene mesečne akontacije OD delavca.

— **Dodatek za omejevanje fluktuacije** — največ 5 % osebnega dohodka delavca.

— **Dnevnice in stroški prenočevanja** — največ 96 din za odsotnost od 8 do 12 ur; največ 150 din nad 12 ur; največ 170 din za prenočevanje na podlagi računa; največ 75 din za prenočevanje brez računa.

— **Kilometrina** — 1,50 din za vsak prevoženi kilometer.

— **Terenski dodatek** — največ 70 din na dan.

— **Nadomestilo za ločeno življenje** — največ 1.250 din na mesec.

— **Prevoz na delo in z dela** — do 40 din mesečno delavec krije sam.

— **Regres za prehrano med delom** — vrednostni boni do največ 250 din mesečno ostanejo le v izjemnih primerih, sicer je potrebno organizirati toplo prehrano med delom.

— **Regres za letni dopust** — od 1.000 do 1.200 dinarjev na zaposlenega.

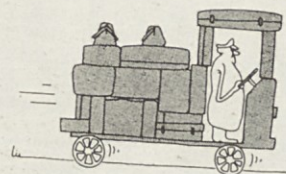
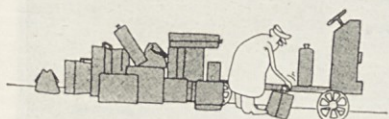
— **Nagrade ob odhodu v pokoj** — dva, največ tri povprečne OD na zaposlenega v republikli.

— **Nagrade ob delovnih jubilejih** — 2.300 din za 10 let delovne dobe, 3.450 din za 20 let delovne dobe in 4.600 din za 30 let delovne dobe.

Povzel: Mile Bitenc

Pred desetimi leti sem dobila za toliko denarja, takoo dolg blagajniški račun.

Brez besed

Izboljšanje organizacije in tehnike dela

Večkrat se vprašamo, kje, kdaj, koliko in kako lahko delo racionaliziramo. To izredno pomembno temo za razvoj gospodarstva države pa tudi standarda moramo prenesti na vsa delovna mesta, oziroma na vsakega zaposlenega v TOZD in podjetju. Menim, da je ena izmed poglavitnih nalog vseh družbeno-političnih organizacij in organov delavskega samoupravljanja, da ustvarijo ugodno klimo in da usmerjajo vse zaposlene. Pa ne samo to! V zavest vsakega delavca naj vcepljajo, da je stalno iskanje boljših, cenejših in uspešnejših delovnih rešitev nujen pogoj za stabilen in nenehen razvoj.

Pri podjetju lahko racionaliziramo delo na številnih toriščih, od vsestranskega izboljšanja organizacije dela do tehnike dela.

Samopostrežne trgovine smo začeli ustanovljati že več kot pred petnajstimi leti. Dobro se spominjamo, da smo tedaj trdili, da je samopostrežba podobna tovarni, kjer vsak zaposlen ne dela vse, temveč samo določena opravila. Tu je delo mnogo bolj deljeno kot v klasičnih trgovinah. Tako ločimo blagajničarke od tistih, ki zalagajo police, ki pakirajo in ki v samopostrežbi prodajajo na klasičen način (sadje, zelenjava, delikatesa itd.) Delo poslovodje v samopostrežni trgovini, še posebej v veliki, je popolnoma drugačno kot v mali klasični prodajalni. Pri tem opažamo, da smo klasične trgovine organizacijsko delno zanemarili. Skratka, vso skrb smo v zadnjem obdobju posvečali samopostrežbam. V klasičnih prodajalnah imamo žal še star način vodenja in bi ga lahko imenovali **delovodski način vodenja**. Bistvo tega sistema je, da poslovodja neposredno sam vodi delo, sproti razporeja in daje navodila podrejenim delavcem, sam naroča blago, sam vodi evidenco o prejetem in prodanem blagu, embalaži, sam piše dobavnice za dostavljeno blago. Odgovoren je za založenost polic itd. V tem primeru je preveč dela koncentriranega v eni osebi. Razumljivo je, da je tak poslovodja v majhni prodajalni, čeprav se zelo trudi in napenja vse svoje sile, lahko precej uspešen. Medtem pa je v veliki klasični trgovini prava ovira za dvig storilnosti. S takim načinom dela zavira ustvarjalnost vseh zaposlenih ker prodajalci in ostali delavci, namesto, da bi po vnaprej razporejenem delu uspešno in odgovorno delali, ne glede na to, ali je poslovodja navzoč ali ne, čakajo na ukaz svojega predpostavljenega. Menim, da morajo poslovodje v klasičnih trgovinah temeljito proučiti način vodenja v samopostrežbah. Nazadnje pa so tudi vsi vodilni delavci podjetja dolžni pri tem pomagati. Delitev po delu je temelj za ekonomično in rentabilno poslovanje. Idealnega sistema nagrajevanja ne bomo našli nikjer. Obstojajo pa že številni dobri, med njimi tudi naš sistem delitve osebnih dohodkov na podlagi prometa po strukturi, ki ga uporabljajo ljubljanske TOZD. Tu moramo ponovno poudariti, da smo prvo leto po uvedbi omenjenega nagrajevanja zmanjšali število zaposlenih za 10%. Pri nas tudi delavce uprave nagrajujemo po opravljenem pro-

metu. In prav zato se število delavcev na upravi v zadnjih osmih letih kljub znatno povečanem prometu ni nič povečalo.

Obratna sredstva

Pokrite obratnih sredstev z njihovimi viri je stalen problem. V današnjem času so postala dobro likvidna podjetja — TOZD tudi rentabilna in v poslovanju ekonomična, saj nudijo kupci za plačilo računov od 8—14 dni od 3 in več % kasaskonta. To preprosto pomeni, da se viri obratnih sredstev obrestujejo po stopnji 6% na mesec ali na leto 72%. To dalje pomeni, da se skladi obratnih sredstev visoko rentirajo. Zato je nujno, da si vse TOZD, s pomočjo skupnih služb, poiščejo vire obratnih sredstev, da bi tako lahko koristile — dober dohodek — kasaskonto. Razumljivo je, da morajo svoje dolgove drugim našim TOZD redno odplačevati, ne pa, da se le ti zanemarjajo, istočasno pa koristijo kasaskonti.

Disciplina in ažurnost

Vsestranska disciplina (finančna, poslovna, od prihoda na delo, do reda v poslovnem procesu, pravočasna in točna nabava) je pogoj za uspeh podjetja in TOZD. Menim, da na tem področju še nismo dovolj storili.

Brez ažurnega knjigovodstva ni stabilizacije. Pravočasna izterjava dolgov, redno plačevanje obveznosti, tekoča evidenca o stroških, zalogah itd., so temelj za uspešno gospodarjenje.

Precej rezerv je zanesljivo tudi v blagovno-računovodski evidenci. Poseben problem je knjiženje vsakodnevnih majhnih računov za sadje, zelenjavo, mleko, kruh itd., namesto 10-dnevno ali celo mesečno. Vprašujem se tudi, če je najbolj primerno, da poslovodje vodijo evidenco o prejetem in izdanem blagu. Mogoče bi bilo uspešnejše, da to vodi neka druga oseba ali pa celo uprava itd.

Tipska oprema

Opremo, ki jo potrebujemo za pisarne in trgovine, bi morala biti v največji meri tipska (tehtnice, blagajne, mlinčki za kavo, salomoznice, prodajni pulti, trgovske police, garderobne omarice, pisalni in mehanografski stroji in tako dalje. Da bi to dosegli, je v mnogočem odvisno od aktivnosti skupnih služb in vodstev TOZD.

Za razvoj trgovine je nujno potrebno namestiti enega ali več strokovnjakov, ki bi zasledovali najnovejše dosežke na področju organizacije in tehnike trgovine. Vse te novice bi morali vnašati v naše poslovanje.

Načrtno sklicevanje zborov delavcev

Tudi zbere delovnih ljudi bi morali sklicevati bolj načrtno. Na primer, zbori morajo razpravljati in potrjevati tromesečne obračune in verjetno bi bilo prav, da se planirajo že vnaprej:

1. od 1. do 15. marca — bilanca za preteklo leto
2. od 1. do 15. maja — bilanca za I. tromesečje
3. od 1. do 15. avgusta — bilanca polletna bilanca
4. od 1. do 15. oktobra — tromesečna bilanca.

Na navedenih zborih naj bi se obravnavala tudi vsa ostala problematika (sprejem ali sprememba samoupravnih aktov, raznih sporazumov, volitve itd.)

Končno predlagam, da bi vsak zaposlen dal na leto vsaj en predlog za izboljšanje dela. Tako zbrane predloge bi bilo potrebno ob-

ravnati na zborih delavcev, sejah DS, družbeno-političnih organizacijah, komisijah in vseh strokovnih službah. Slednje bi bilo treba posebej zadalžiti, da jih prenesejo v vsakodnevno poslovno prakso.

Jože Renar

NAŠI SODELAVCI

Djuma Muhadžić iz TOZD Kavarna Evropa

Minila so že tri leta, odkar v kavarni Evropa streže mlado svetlo dekle, DJUMA MUHAĐIĆ. Svoje delo opravlja pošteno in marljivo. Vedno si prizadeva, da jo gost nikoli ne čaka poleg naročenega, vsakomur prinese tudi svoj prijeten smehljaj.

Djuma je prišla v Ljubljano iz Bosanske krajine.

»V Evropi mi je zelo všeč. Sodelavci so me lepo sprejeli,« je pripovedovala simpatična Djuma.

Djuma dela večinoma v popoldanskem času, zato ji ostane malo časa za kulturno in zabavno življenje. Največ prostega časa izkoristi za branje knjig. V kolektivu je družbeno-politično zelo aktivna. Med drugim je tudi predsednica aktiva mladih delavcev. O delu mladih je povedala:

»V kolektivu nas je deset mladincev. Lansko leto smo bili premalo aktivni in tudi program smo imeli preozek. Letos si snujemo širšega in upam, da se bomo vsi z zavestjo vključili vanj. Akcija, ki je bila lani uspešna, je bilo zbiranje starega papirja za Rdeči križ.«

Ob koncu najinega pogovora, mi je Djuma zaupala še njene letošnje osebne načrte. In kateri so

to? »Nadaljevanje šolanja!« je odločno dejala, »saj pravi pregovor: Več znaš, več veljaš!«

Stevo Došenović

Naš počitniški dom v Dajli. Kako in po čem bomo letovali letos, bomo obširneje napisali v naslednji številki »Mercatorja«.

Notranje informacije

Druga številka »Notranjih informacij«, tako so v kolektivu TOZD »TMI« poimenovali svoja interna obvestila, je izšla koncem decembra. Spet so pripravili deset strani zanimivosti iz dela in življenja v kolektivu.

V naše uredništvo smo dobili tudi to številko »Notranjih informacij«. Nekaj zanimivosti smo strnili v krajši zapis, ki ga objavljamo za bralce »Mercatorja«.

Največ besedi so tokrat namenili bodočemu delu in razvoju TOZD. Tovarna mesnih izdelkov s svojimi izdelki oskrbuje Mercatorjevo trgovsko mrežo, svoje prodajalne, v manjši meri pa tudi ostale kupce. Pri tej prodaji je značilno, da TMI ne ponudi trgovski mreži lastnih trajnih proizvodov, ki so na tržišču precej zahtevani. Prav zato so tudi v stabilizacijskem programu dali poseben poudarek prav ustanavljanju oddelkov, ki bi proizvajali trajne mesne izdelke.

Program za naslednjih nekaj let so v TMI začrtali takole. Rekonstruirali naj bi klavnico, dali poseben poudarek proizvodnji mesa za področje Ljubljane, proizvodnji klobasičarskih izdelkov, trajnih suhomesnatih izdelkov ter delikatesnim in predpripravljenim jedilom.

Proizvodnjo trajnih mesnih izdelkov pripravljajo v TOZD »TMI« v glavnem z lastnimi silami. Naprave za začrtanih prvih 250 ton trajnih izdelkov so bile že naročene v podjetju »Klima« v Celju, ki je podobno opremo dobavila med drugim tudi »Carnexu«,

ki sodi med največje proizvajalce trajnih izdelkov v državi.

Odločen korak v spremembi sedanjega načina proizvodnje pa bo Tovarna mesnih izdelkov napravila s proizvodnjo konzerviranega mesa. Po najnovejših podatkih naj bi delo v novem oddelku steklo najkasneje do 1. marca.

Ugodne tehnološke, kadrovske in tržne pogoje ima TMI za proizvodnjo vseh vrst izdelkov iz konjskega mesa. Za realizacijo teh načrtov so si doslej vse premalo prizadevali. V drugi polovici februarja pa naj bi na tržišče že poslali prve izdelke iz konjskega mesa.

V tej številki »Notranjih informacij« pa ne govorijo samo o svojih proizvodnih in razvojnih načrtih. Zapisali so tudi nekaj o varnosti pri delu, povedali, kako kontrolirajo kakovost svojih izdelkov, zapisali pa so tudi nekaj besed o delu sindikata in drugo.

Skratka, tudi tokrat so pripravili veliko zanimivosti iz dela in življenja v kolektivu TOZD »TMI«.

Pripravil:
Mile Bitenc

Konjska mesnica na živilskem trgu v Ljubljani. Bodo res že v kratkem ponudili tudi konjske hrenovke in salame?

Boni le za hrano

(Delo, 27. jan.)

Delovne organizacije, ki nimajo organizirane družbene prehrane, ne bodo več izplačevale prehranskih bonov

Delegati republiškega sveta ZSS so se danes sestali na seji republiškega sveta, nato pa na posebni seji še njegovo predsedstvo. Osrednja točka republiškega sveta je bilo poročilo o delu v lanskem letu in delovni program za letošnje leto, medtem ko so se člani predsedstva najdalj zadržali pri predlogu družbenega dogovora o minimalnih standardih za življenjske in kulturne razmere pri zaposlovanju.

Republiški svet je po razpravi najprej sprejel poročilo o delu republiškega sveta ZSS, v 1975, katerega značilnost je bila izpolnjevanje kongresnih sklepov, s posebnim poudarkom na uresničevanju ustavnih sprememb in uspešnem gospodarjenju ob vseh stabilizacijskih ukrepih. Tudi zajeten program dela teh organov za leto 1976 vsebuje prav te najpomembnejše naloge. Obenem je republiški svet sprejel še finančni načrt republiških organov sindikatov in zveze sindikatov.

Člani republiškega sveta so potrdili odločitev predsedstva, ki je podprlo predlog zakona o spre-

Preberite, zanimivo je

membah in dopolnitvah zakona o starostnem zavarovanju kmetov, kateremu bo združeno delo preko skupnosti pokojninskega zavarovanja namenilo 125 milijonov dinarjev.

Predsedstvo RS ZSS se je dalj časa zadržalo pri regresiranju organizirane družbene prehrane. Po vrsti predlogov, so se odločili takole:

V tistih delovnih organizacijah, kjer so določila sindikalne liste za leto 1976 vnesli v svoje samoupravne sporazume o delitvi dohodka in osebnih dohodkih, se morajo držati določil sindikalne liste, kar pomeni, da v primeru, če nimajo organizirane družbene prehrane, ne smejo več izplačevati bonov. Za organizacije, ki svojih samoupravnih sporazumov niso uskladile z novo sindikalno listo, pa veljajo določila lanske sindikalne liste. Svojim delavcem lahko delijo bone, seveda pa za njih velja lanska sindikalna lista v celoti.

PISMO UREDNIŠTVU

Kakšno glasilo potrebujemo?

K razmišljanju o našem glasilu me je spodbudil komentar Ljubljanskega dnevnika z dne 19. 1. 1976 z naslovom »Ni vse zlato...«. Že dalj časa sem razmišljal o našem glasilu, o njegovih člankih in temah. So dovolj kritični? So teme takšne, da zanimajo vse naše sodelavce?

Ce prelistamo vse lanske številke, lahko takoj vidimo, da je bilo zelo malo člankov, ki so zainteresirali večje število tistih, ki jim je to naše glasilo namenjeno. Menim, da teme člankov v našem glasilu naj ne bi bili le poslovni uspehi, jubileji TOZD in poročila s proslav, opremljene s fotografijami nagrajencev. Seveda je treba pisati tudi o takih stvareh, vendar pa nikakor ne bi smeli pozabiti na težave po naših TOZD.

Prepričan sem, da skoraj gotovo ni TOZD, kjer ni prišlo do ostrih besed o predlogu o delitvi osebnih dohodkov. Pa primeri sindikalnih organizacij, kjer omejujejo delo le na oskrbovanje ozimnice in organizacijo piknikov. Velja opozoriti tudi na to, da so v nekaterih naših TOZD večinoma mladi delavci in med njimi sta le dva, trije člani Zveze komunistov.

Zakaj ni v našem glasilu večje število prispevkov delavcev iz posameznih TOZD, ki bi pisali o vseh teh problemih? Ko sem to vprašanje zastavil tovarišu iz ene od TOZD, mi je odgovoril: »Če bi pisal o problemih naše TOZD, bi me sodelavci zasuli z očitki, zakaj slabo pisanje prav o naši TOZD, ko pa se o drugih piše le dobro!«

Menim, da nikogar ne bi smela motiti prava socialistična kritika. Kritika, ki ni le zaradi kritike, temveč pomaga reševati težave. Potrebujemo glasilo, ki bo pripa-

dalo nam vsem, časopis, ki ne bo pisal samo o uspehih in jubilejih, ampak tudi o vseh problemih uveljavljanja samoupravnih odnosov, ker tudi pri nas NI VSE ZLATO, KAR SE SVETI!

Stevo Došenović

NOVOLETNA NAGRADNA KRIŽANKA »ILIRIJA-VEDROG« je nedvomno marsikoga razveselila, saj smo prejeli v uredništvo kar 712 rešitev. Težkega dela ni bilo, saj ste v glavnem poslali pravilne rešitve.

Nagrade, izdelke »ILIRIJA-VEDROG«, pa je žreb naklonil naslednjim reševalcem:

Vida Rozina, TOZD Litija, Litija

Ivanka Zupančič, TOZD TMI, Ljubljana

Marjanca Šturm, TOZD Trigopromet, Kočevje

Stanko Zupančič, TOZD Panonija, Ptuj

Ada Hudelja, TOZD Standard Novo mesto

Olga Hotko, Škofljica

Fanči Poljanec, TOZD Idrija, Idrija

Marinka Zobec, TOZD Ribnica, Ribnica

Malči Bolarič, TOZD Grmada, Ljubljana

Katica Purg, TOZD Panonija, Ptuj

Nagrajencem čestitamo, nagrade pa bodo v prihodnjih dneh dobili po pošti.

Samopostrežba v Grosupljem

Pred osmimi leti, takrat je prodajalna sprejela svoje prve kupce, je za Grosuplje in okolico pomenila veliko pridobitev. Velik, lepo urejen prodajni prostor je ponujal veliko in pestro izbiro blaga. Sicer gre to slednje poudariti tudi zdaj, vendar prodajalna že postaja pretesna.

Kupci so se na samopostrežbo, ki je v upravljanju TOZD »Hrana« močno navezali, čeprav je v zadnjih letih v kraju odprlo vrata še nekaj prodajaln. To zgovorno pričajo tudi številke, ki kažejo visok promet. Mesečno povprečno iztržijo od 1,4 do 1,5 milijona; pred prazniki pa ta številka še močno poraste.

Omenil sem druge prodajalne v kraju, ki pa naši samopostrežbi ne predstavljajo močne konkurence. Vsi zaposleni, teh je trenutno deset, imajo pa še štiri učence, se trudijo, kolikor se le da. Posebno gre seveda pohvaliti JOŽICO JANEŽIČ, poslovodkinjo, ki v največji meri skrbi za

zadovoljstvo potrošnikov.

V tej samopostrežbi mimo špicerijskega blaga ponudijo tudi razno galanterijo, steklo in porcelan, pa drobne gospodinjske aparate, šolske potrebščine in ne vem kaj še vse. Pohvaliti gre oddelek z delikatesami in svežim mesom. Kljub temu, da je v isti stavbi tudi mesnica, prodajo zelo veliko. Trikrat tedensko dobijo sveže meso in perutnino, ki jo prodajo veliko več kot v sosednji mesnici.

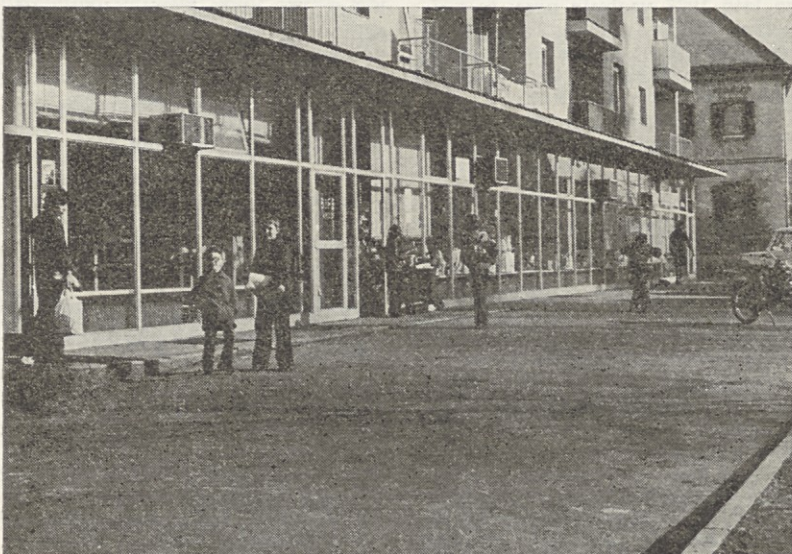
Ob obisku te prodajalne v Grosupljem sem se pogovarjal z namestnico poslovodje, tovarišico MARIJO MOHAR. Tu je zaposlena že vse od otvoritve in je z delom zadovoljna. Prav tako je pohvalila tudi kupce, ki tako zvesto nakupujejo v tej samopostrežbi. Saj jim skušajo ponuditi prav sleherno stvar, ki jo žele. Razen lepe izbire blaga, dobremu prometu botrujejo tudi cene, ki so cenam v ostalih prodajalnah v Grosup-

ljem največkrat konkurenčne.

Ves čas mojega obiska je bila samopostrežba polna. Torej je to

dokaz tistega, kar so mi prijazne delavke v trgovini pripovedovale.

Mile Bitenc

Samopostrežba z bifejem v Grosupljem je bila odprta 7. februarja 1968. Po osmih letih so prostori že postali pretesni.

TOZD »SLOGA«

Prodajalna „Potrošnja“

Lepo urejena in dobro založena, predvsem pa prostorna, takšna je samopostrežna prodajalna v Gornji Radgoni. Zgrajena je bila avgusta leta 1970 z namenom, da oskrbuje krajane tistega dela Radgone z živili in galanterijskim

blagom. Omenili smo, da je prostorna in torej lahko ponudi še več.

»Z manjšim prizidkom bi lahko del sedanjega prostora preuredili tudi v bife,« je povedala NADA PEŠIČ, poslovodkinja, ki smo jo pred meseci že spoznali kot sekretarja partijske organizacije v TOZD »Sloga«.

To prodajalno sem obiskal že novembra lani; v času, ko smo v stabilizacijska prizadevanja vlagali največje začetne napore.

»Seveda upoštevamo program stabilizacije v največji meri in rezultati že kažejo, da smo zaloge zmanjšali. Vendar moramo po drugi strani tudi gledati na potrošnike in upoštevati želje strank. Ničesar ne sme manjkati.

Ponudimo, kar ljudje zahtevajo. Delikatesa se vam zdi premalo pestra, kot pravite. Pa je za nas to dovolj, saj so prav pri teh izdelkih ljudje manj zahtevni. V bližini je pekarna, veliko prodamo sendvičev za malice in delavci se gajo predvsem po cenениh mes-

nih izdelkih. Tudi s sadjem in zelenjavo so ljudje zadovoljni, špicerijskega blaga pa je vedno dovolj,« je povedala tovarišica Nada.

Blizu 600 tisočakov je povprečni mesečni iztržek. To je za takšno prodajalno kar lepa vsota.

Vendar pa potrošnja stalno narašča in za letošnje leto načrtujejo še več. Za dober promet si prizadevajo vsi zaposleni. Poslovodkinja Nada Pešič in ostalih šest delavcev.

Mile Bitenc

— Torej priča: Ko je bil obtopenec bled kot zid, s peno na ustih in z ostrim nožem v rokah, ste mogoče videli, kaj je potem storil?

— Da, tovariš sodnik, obril se je!

Štirinajst let pri Mercatorju, v tej prodajalni pa že vse od otvoritve: Marija Mohar.

Ob cesti, ki vodi v Radence, stoji prodajalna »Potrošnja«.

Osemdeset novih obveznikov civilne zaščite

Priprave za ljudsko obrambo v našem podjetju se izvajajo na podlagi obstoječega zakona in predpisa. Te priprave izhajajo iz temeljne pravice in dolžnosti delovnih ljudi in občanov Jugoslavije, da sodelujejo pri graditvi sistema splošne ljudske obrambe in pripravah države na obrambo. Nadalje, da se usposablja za obrambo in zaščito ter naloge v vojni, se udeležujejo oboroženega boja in drugih oblik odpora, da zaščitijo in rešujejo prebivalstvo in materialne dobrine in izvršujejo druge, za ljudsko obrambo pomembne naloge.

Iz tega načela izhaja pravica in dolžnost vseh temeljnih organizacij združenega dela, da se

pripravljajo, organizirajo in usposabljaajo za delo v vojnih razmerah in za boj proti napadalcu. Organizirati in mobilizirati morajo tudi vse svoje človeške in materialne sile za obrambo in varovanje delovnih ljudi in materialnih dobrin.

O splošni ljudski obrambi so vsi delovni ljudje v državi kot tudi v našem podjetju aktivni dejavniki, organizatorji in obnem izvrševalci ukrepov na področju ljudske obrambe. Zato nihče nima pravice preprečiti delovnim ljudem, da se ne bi borili ali kako drugače sodelovali pri odporu proti sovražniku. Po ustavi nima nihče pravice priznati ali podpisati in sprejeti kapitulacijo

ali priznati okupacijo države ali posameznega njenega dela in tudi ne kapitulacijo ali vdajo oboroženih sil ali njihovega dela.

V pripravah in načrtovanju ljudske obrambe sodeluje tudi naše podjetje. Lani, ob 30. obletnici osvoboditve, smo od republiškega sekretariata za ljudsko obrambo prejeli priznanje za naše delo na področju ljudske obrambe. To nas obvezuje, da si še naprej prizadevamo, kako bi se čimbolje organizirali in usposobili za eventualno potrebo v bodoči vojni.

Letos načrtujemo reorganizacijo civilne zaščite, tako da bodo glavni in odgovorni činitelji rav-

no TOZD. Vsaka TOZD, pa tudi večje trgovine, bo imela po potrebi svojo enoto civilne zaščite, posebej pa to velja za TOZD Grosist, Emba, TMI in Hladilnica. V prihodnje pa se bomo največ vključevali v krajevnih skupnostih in hišnih svetih.

To leto bomo vključili v našem podjetju, na ljubljanskem območju, 70 do 80 novih ljudi, ki se bodo priključili dosedanjim 115 obveznikom civilne zaščite. Ti delavci bodo obiskovali tečaje in sicer: tečaj prve pomoči, gasilski tečaj, tehnično reševalni, RKB, tečaj enote za vzdrževanje reda in zvez. Predavanja bodo trajala od 30 do 90 ur.

Oh, ti izpiti

Tako je prav gotovo dejal prenekateri učenec, ki je januarja pri TOZD »Grmada« opravljal praktični preizkus znanja. Zal so bili rezultati slabši, kot smo pričakovali. V to sem se lahko tudi sam prepričal, ko sem poslušal odgovore nekaterih učenk.

Že lani v jeseni smo pisali o učencih, ki jih sprejema v uk naša TOZD »Grmada« in takrat smo poudarili, da posvečajo v kolektivu veliko skrb prav vzgoji mladih trgovskih delavcev. Teoretično znanje, ki ga pridobe na trgovski šoli, dopolnjujejo s praktičnim poukom v prodajalnah. Tu se spoznajo z delom, ki ga bodo jutri, pojutrišnjem, opravljali samostojno.

Poleg praktičnega dela, ki ga učenci opravljajo v prodajalnah, pa enkrat tedensko obiskujejo še praktični pouk, ki je prav posebej organiziran v za to določenih prodajalnah. TOZD »Grmada« ima tri strokovno usposobljene sodelavce, ki vodijo takšen pouk v samopostrežbi Trg Komandanta Staneta in v samopostrežbi v Dravljah. Ti seminarji, ki jih vodijo **Slavka Damjanovič**, **Anica Ovca** in **Vilko Korenčan**, so sestavni del šolskega programa. Organizirajo jih enkrat tedensko, petnajst do dvajset učencev pa se dve šolski uri seznanja z vsem, kar se vsakodnevno pojavlja na delovnem mestu.

Praktični izpiti so sestavni del pogoja za vpis v naslednji, višji letnik. Delijo se na dva dela. Predsednik izpitne komisije učence sprašuje samo teorijo, dva člana komisije pa znanje učencev preverjata v prodajalni.

»Dovolite, da se predstavim...«

To so prve besede vsakega učenca, ali bolje rečeno učenke, kajti te so v večini, ki pride na praktični izpit. In te besede stečejo še najbolj gladko, čeprav je že tu prisotna trema. Vprašanja si kandidati izbirajo sami; vlečejo listke. In potlej se začne. Nervoza in trema pred izpitno komisijo, jecljanje pri odgovorih in pri mnogih je konec vse samozavesti, ki jim je še pred nekaj trenutki v garderobi kar žarela z obraza.

No, ni pa tako hudo pri vseh učencih, saj je med množico tudi dosti takšnih, ki na izpit pridejo več ali manj zadovoljivo pripravljeno.

Drugi letnik boljši od tretjega

Poslušal sem izpite, ki so jih opravljale učenke drugega letnika. Njihov izraz pred izpitno komisijo, zdel se jim je najverjetneje najstrožja na vsem svetu, je bil popolnoma drugačen, kot nekaj minut pred tem v garderobi. Tam ni bilo opaziti nobene nervoze. Tu pa so dekleta drhtela, zardevala in nekatera celo zajokala. Morda so prav zaradi zmedenosti tisti hip pozabila, kakšen rok trajanja imajo konzervirane ribe in koliko časa alkoholne pijače.

Odgovor je sledil odgovoru, tovariš Korenčan je beležil ocene teoretičnega znanja, obenem pa pregledoval tudi dnevnik. Da, v času prakse mora vsaka učenka zapisovati v dnevnik, kako opravlja praktično delo v trgovini. Opis dela mora biti prilagojen učnemu programu za letnik, ki ga učenka opravlja.

Tako, kot so različne učenke, so tudi njihovi dnevniki različni. Nekateri so napisani bolj z »levo roko«, drugi spet zaslužijo pohvalo in so lahko ostalim za vzgled. Na posebno zanimiv način opisano delo sem zasledil v dnevniku **Silve Lovše**, pa tudi **Andreja Češarek** in še nekatere druge učenke zaslužijo pohvalo.

Po opravljenem preizkusu znanja pri praktičnem delu v prodajalni, je izpit zaključen. Srednja ocena obeh preizkusov se nato vpiše v spričevalo.

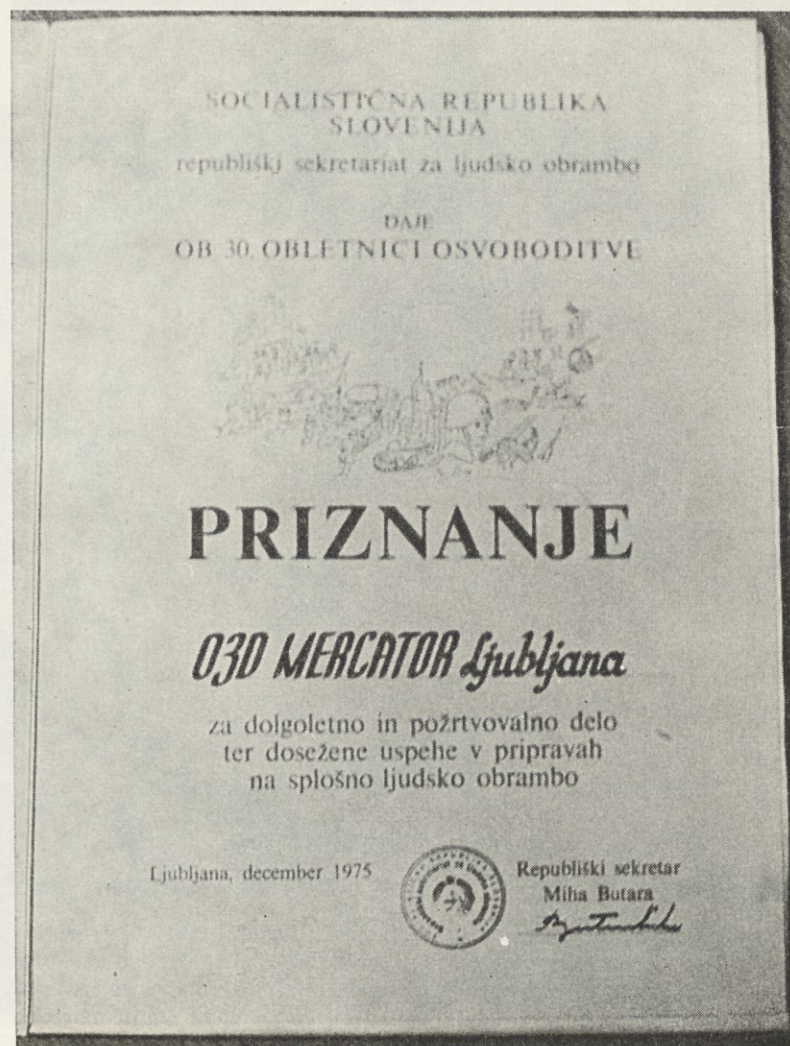
Tokrat je bil drugi letnik uspešnejši od tretjega. Že sami učenci so bolj resni, kar se odraža tudi na uspehu. Vendar je bilo odličnih ocen prav malo, nekaj več pa je bilo štiric.

In kaj je potrebno storiti za boljši uspeh? Več učenja in več zanimanja pri praktičnem pouku bi prav gotovo pripeljalo k boljšim ocenam. Vendar pa je še nekaj, kar tudi vpliva v veliki meri na kakovost bodočih trgovskih delavcev. Med kandidati za vpis na trgovsko šolo se ne da več izbirati tako, kot pred leti. Treba je sprejeti vse po vrsti; tudi tiste učence z nižjimi ocenami. In to se potem odraža na uspehu...

Mile Bitenc

Referent za NO in CZ v Delovni skupnosti podjetja, tovariš Milan Tatalovič

● **Ko smo lani slavili 25-letnico** podjetja, je na zaključni prireditvi s svojimi kakovostnimi gostinskimi storitvami sodelovala naša TOZD Kavarna »Evropa«. No, izkazali so se pa tudi ob drugih priložnostih in zdaj svoje usluge ponujajo ostalim kolektivom Mercatorja. Ob torkih, ko je kavarna zaprta, lahko v domači hiši organizirajo vse vrste sprejemov, degustacij, sestankov in podobno, lahko pa po predhodnem dogovoru postrežejo tudi drugje.

● **Bife TOZD »Grmada«** na Trgu komandanta Staneta v Ljubljani je postal prava restavracija, ki ponudi mimo pijač in kave tudi najraznovrstnejša jedila. Enolončnice za malico, pa jedila po naročilu in kompletna kosila so marsikomu postala vsakodnevna, redna prehrana. Obiska je veliko; zadovoljni pa so tako gostje, kot tudi zaposleni v bifeju. V letošnjem letu načrtujejo obnovo lokala.

● **Novoletni sejem na Gospodarskem razstavišču** v Ljubljani je kljub obljubam, da bo vse naj-

lepše in najboljše, tudi tokrat razočaral. Ne le obiskovalce, marveč tudi trgovce. V »Trgovskem mestecu« so zaradi neurejenosti prodajnega prostora, naj samo povemo, da uprava ni namestila niti prodajnih polic, mnoge trgovske organizacije odpovedale sodelovanju. Ostali so se pač za silo znašli; tako tudi naša TOZD »Grmada«, ki je malčkom ponujala sladkarije.

● **Po končani letni konferenci sindikata v Trziču**, je sodelavec, tovariš Frantar, predvajal petnajstminutni barvni film, ki ga je jeseni posnel na poti po Sovjetski zvezi. Obenem pa je predlagal, da v letošnjem letu posname kratek film o delu in življenju v TOZD »Preskrba«. Ta film naj bi kasneje predvajali ne le svojim delavcem, marveč tudi delavcem drugih TOZD.

● **Veste, kakšne posebnosti pripravljajo v slaščičarski delavnici** kavarne »Evropa«? Za televizijsko oddajo »Storžkovo popoldne« so naredili prave, pravcate hišice iz sladkarij. Takšne, kot

tiste iz pravljice o Janku in Metki. Ob 75. rojstnem dnevu znanega slikarja Božidarja Jakca pa so spekli torto v obliki slikarske palete, z barvami in čopiči. Mojstri svojega poklica, kajne!

● **V Tovarni mesnih izdelkov** imajo že leto svojo kegljaško ekipo, ki jo sestavljajo Zvone Pfeifer, Franjo Kodrnja, Ivan Grabrijan, Jože Molek, Bogo Mrzelj in Tone Ganza. Lani so se udeležili tekmovanja kegljaških skupin in dosegli lepe rezultate. Uradni rezultati še niso znani, vendar so zagotovo, tako pravijo, med najboljšimi.

● **Na dedka Mraza** smo že pozabili. Ko pa je decembra kolovratil naokrog, se je ustavil tudi pri Mercatorju. Obdaril je naše najmlajše v Delovni skupnosti, TOZD Grosist, Kavarna Evropa, šel je pa tudi v Tovarno mesnih izdelkov, pa v Trzič in kdo ve kam še vse.

● **Komisija za šport in rekreacijo** pri TOZD »Grmada« je v preteklem letu imela polne roke dela. Udeležili so se raznih tekmovanj v kegljanju in streljanju z zračno puško, sodelovali so na Pohodu ob žici okupirane Ljubljane, preskrbeli karte za kopališče v Tivoliju itd. Žal pa se vseh oblik rekreacije udeležuje le ozek krog ljudi in vse premalo mladine.

● **Za boljšo preskrbo v Ljubljani** si naša TOZD »Rožnik« nedvomno veliko prizadeva. Pravkar prenavljajo prodajalno na Tivoli 238, za celih 100 odstotkov pa bodo povečali prodajno površino v samopostrežbi na cesti na Brdo. V novem naselju pri Ruskem carju pa načrtujejo veliko samopostrežno prodajalno, ki bo stanovalcem soseske odprla svoja vrata že v letošnjem letu.

● **Degustacije kave Mercator** je TOZD »Emba« pripravila tudi po Novem letu. V samopostrežbi »Hrane« na Tržaški cesti v Ljubljani je bilo med potrošniki veliko zanimanja za degustacijo in na račun kave Mercator smo lahko slišali veliko pohval. Tisti dan se je tudi prodajna polica, naložena s kavo, praznila hitreje kot običajno.

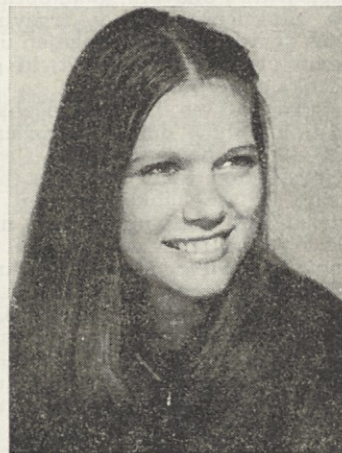
● **Ob Novem letu** so se na naše delavce v prodajalnah spomnili številni potrošniki in jim hkrati s čestitko poslali tudi kakšno darilo. V samopostrežbi v Dravljah v Ljubljani pa so dobili kar celo pesmico, v kateri zvesta potrošnica hvali delo in prijaznost tamkajšnjih trgovk. »Potrošniki ne vemo, da skoraj noč in dan se nekdo trudi, da zjutraj navsezgodaj nam že vse se nudi«, pravi med drugim ta neznana nakupovalka.

Pripravil:
Mile Bitenc

Prodajalna TOZD »HRANA« v Puharjevi ulici v Ljubljani je znana predvsem po tem, da ponudi veliko izbiro najrazličnejših pijač. Prav zdaj pa pripravljajo načrte za prenovitev te prodajalne. Specializirala naj bi se namreč še za prodajo delikates, če pa bodo dobili ustrezno dovoljenje, bodo točili tudi kavico.

Ireni Kušlanovi v spomin

Se kot dijakinja Srednje ekonomske šole je Irena Kušlan rada med počitnicami prihajala delat v Embo. Zaradi njene skromnosti in prisrčnosti so jo sodelavci vzljubili. In že takrat so začutili, da je tudi Irena del njihove delovne skupnosti.

Končala je šolo in prvo zaposlitev našla prav v Embi. Med sodelavci je postala še

bolj cenjena in priljubljena. Ne le kot dobra delavka, marveč tudi kot aktivna mladinka. Ni je bilo naloge, ki bi bila zanjo pretežka. Z veseljem in veliko mero odgovornosti je opravljala dolžnost tajnika mladinske organizacije. Njeno dobro delo in lastnosti so opazili tudi v Zvezi komunistov in jo predlagali za sprejem v organizacijo. Njeno zagnanost pri delu pa so cenili tudi na občinski konferenci Zveze socialistične mladine Ljubljana-Bežigrad.

Vendar je kup načrtov in nalog ostal nedokončan. Za vedno, kajti Irena Kušlanova je po dolgi in hudi bolezni za vedno odšla od nas.

Vsi, prav vsi jo bomo težko pogrešali. Hudo nam je ob misli, da smo izgubili vestno in prizadevno sodelavko in mladinko, komaj dvaindvajset let staro Ireno.

Ne bomo je pozabili!

Sodelavci

tovarna
rastlinskih specialitet
in destilacija

MIRNA

Tradicija žganjekuhe, posebno pa priprava domačega sadnega žganja, je v mirenski dolini stara že stoletja. V osrčju, med griči in pobočji posejanimi z vinogradi in sadovnjaki, leži vas Mirna, kjer je pred enainštiridesetimi leti domačin **Vilko Marin** ustanovil žganjarno, predhodnico današnje tovarne rastlinskih specialitet in destilacije Dana.

Po letu 1952, ko je bilo ustanovljeno podjetje, se je začelo naglo razvijati. Že od vsega začetka se je širilo in izpopolnjevalo svoj izbor. V prvem obdobju, med leti 1954 in 1966, je močno narasla proizvodnja naravnih in umetnih žganj, likerjev in močnih alkoholnih pijač. Predvsem od leta 1967 dalje, ko je pričela upadati prodaja klasičnih alkoholnih pijač, so pričeli s proizvodnjo kakovostnih žganih pijač in likerjev izdelanih iz rastlinskih surovin in pijač proizvedenih iz sadja in zdravnih zelišč, kot so: Gorjan, Hermelika, Encijan in naravna žganja. Izdelovati so začeli še sirupe in osvežujoče gazirane pijače.

V tretjem obdobju, od leta 1970 dalje, pa so v Dani z novimi naložbami omogočili proizvodnjo sokov, na katere odpade kar 65 % proizvodnje. Na tržišče so poslali sadne sokove iz jabolk, ribeza, grozdja, borovnic in več vrst osvežujočih pijač in sokove v doypack embalaži.

Lani 13 milijonov litrov pijač

V tovarni je 330 zaposlenih, ki so v lanskem letu izdelali 4 milijone litrov alkoholnih in 9 milijonov litrov brezalkoholnih pijač.

Lani je kolektiv slavil pomembno delovno zmago. Odprli so nov objekt, moderno destilacijo s fermentacijsko dvorano. Po predvidevanjih, bodo na leto predelali 3000 ton sliv, 5000 ton jabolk in 7000 ton vina ter 500 ton čistega alkohola. S to naložbo se Dana vključuje tudi v kmetijstvo, saj bo odkupovala velike količine industrijskega sadja in vina.

Velika pridobitev je tudi nova polnilnica za brezalkoholne pijače, kjer na uro napolnijo 18.000 0,2 l stekleničk. V novem objektu so še skladišče gotovih izdelkov in

sodobni laboratoriji.

Tako bo kolektiv v letu 1977 izdelal približno 30.000 ton izdelkov, v vrednosti 350 milijonov dinarjev.

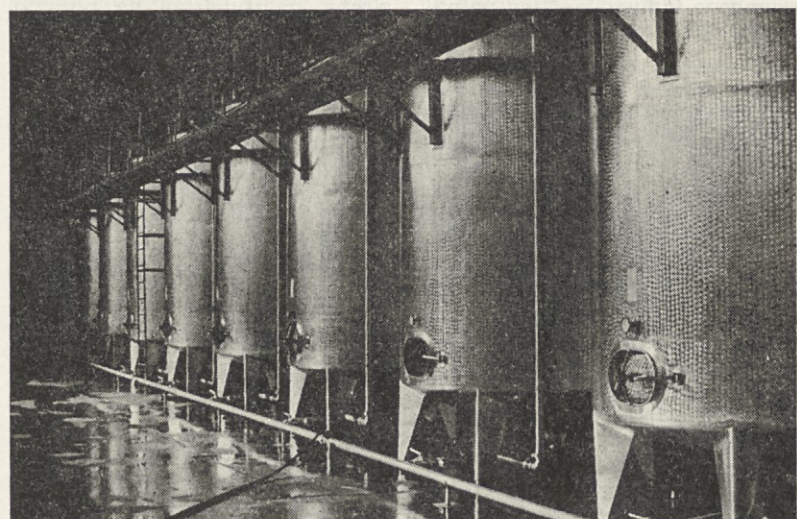
Poudarek na brezalkoholnih pijačah

Letos bodo dali v Dani še poseben poudarek na brezalkoholne pijače, razširjanju proizvodnje esenc, arom, ekstraktov, sadnih koncentratov in sadnih sokov. Vse te proizvode bodo usmerjali tudi v izvoz. To leto predvidevajo 30 % povečanje količinskega dela proizvodnje. V načrtu dela in razvoja tovarne je tudi zapisano, da bodo povečali produktivnost, izvoz in pa seveda, da se bodo še vnaprej vključevali v stabilizacijske procese ob upoštevanju resolucije o družbeno ekonomskem razvoju.

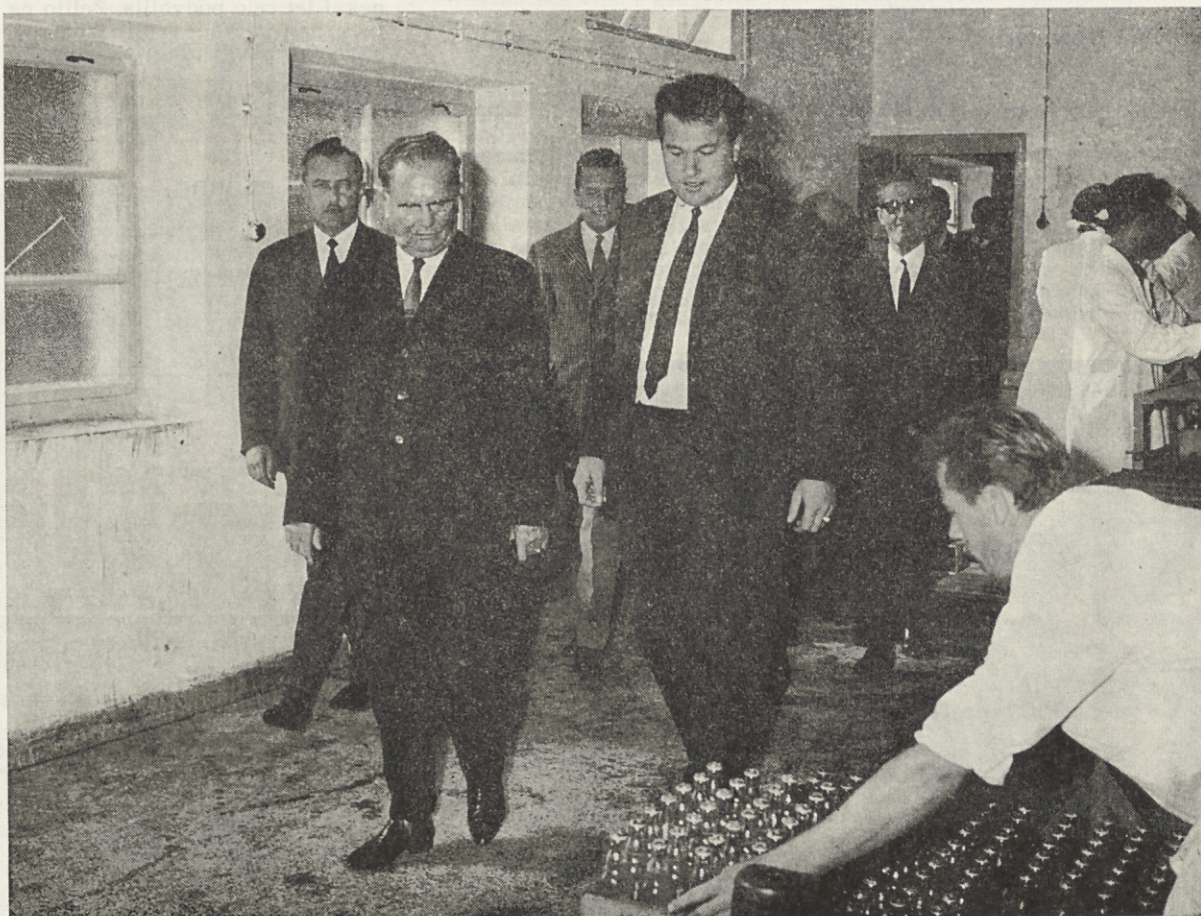
Nada Lombardo

Polnilnica

Destilacija

Obisk tovariša Tita v tovarni

TVORNICA KEKSA i VAFLA

Koestlin

Na severnem predelu SR Hrvatske leži na južnih obronkih Bilogore, ki je obrasla z gozdovi, sadovnjaki in vinogradi, mesto Bjelovar. V prejšnjih stoletjih je bilo to obmejno mesto z značilno vojaško arhitekturo, danes pa je kulturno in gospodarsko središče bilogorskega-podravskega območja.

Mesto je vsled razvejanega cestnega omrežja povezano s celotno državo. Že od nekdaj je bilo v teh krajih razvito kmetijstvo, ki je pogojilo ustvarjanje močne prehrambene industrije. Njen najpomembnejši predstavnik je ravno

ksov »Koestlin« iz Gyera na Madžarskem. Odtod tudi novo ime. Po nekaj letih nosi pekarna ime »Koestlin«, ki ga je prevzela tudi kasneje tovarna.

Dolgoletna tradicija in pridne roke delavcev so prispevale, da je »Koestlin« po drugi svetovni vojni pomemben in poznan izdelovalec keksov in vaflov v Jugoslaviji.

Danes tovarna zaposluje skupno 800 delavcev, ki s pomočjo modernih strojev izdelava dnevno 60 ton raznih keksov in vaflov. Proizvodnja je večidel avtomatizirana, zato delavci ne poznajo večjih fizičnih naporov. Prav za-

Upravna zgradba

Sodobni laboratorij

tovarna keksov in vaflov »Koestlin«.

Začetki »sladke« proizvodnje segajo v Bjelovaru v leto 1905, ko je zasebnik Dragutin Wolf pričel s peko kruha, čez nekaj let, natančneje leta 1913, pa tudi peciva.

V začetku tridesetih let je začel Wolf izdelovati kekse v sodelovanju z renomirano tovarno ke-

radi tega so v tovarni zaposlene pretežno ženske.

»Koestlin« je osvojil domače tržišče predvsem s svojimi trdimi keksi, kreker pecivom, čajnim pecivom, vafli in slanimi paličicami. Uspeh pa ne žanjejo le zavoljo kakovosti, temveč tudi zaradi dobrih poslovnih odnosov s trgovskimi organizacijami.

Sedemdesetletna tradicija pri izdelavi keksov in vaflov je tovarni pripomogla tudi, da se uveljavlja izven meja. Del svoje proizvodnje plasira v deželah vzhodne Evrope (ČSSR, DR Nemčija in LR Madžarska), zahodne Evrope (ZR Nemčija in Italija) in pa tudi v ZDA.

Prizadevanja za ohranjanje in razvijanje kakovosti izdelkov pa so nagradila tovarno s priznanji za kakovost (zlate, srebrne in bronaste medalje na jugoslovanskih sejnih in razstavah, ankete potrošnikov in trgovskih organizacij).

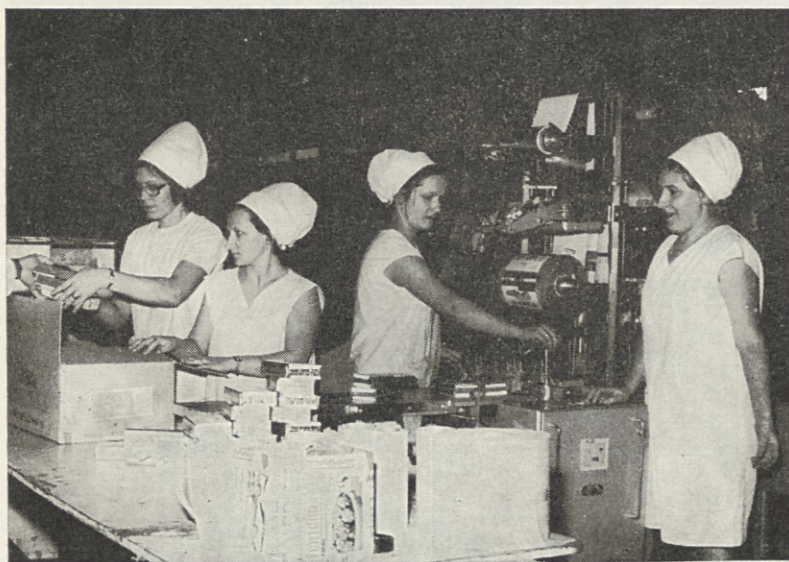
»Koestlin« Bjelovar spada med štiri največje jugoslovanske izdelovalce keksov in vaflov, zato si bo še v bodoče prizadeval, da to mesto ohrani.

Letos načrtujejo izgradnjo novih proizvodnih hal, kar bo omogočilo, da se bo proizvodnja čez nekaj let celo podvojila. Želijo pa tudi razširiti izbor svojih izdelkov, z uvedbo novih prehrambenih izdelkov.

Takole smo na kratko predstavili tovarno. To pot pa vas želimo spomniti še na nekatere njihove izdelke:

- PETIT BEURRE — 100, 200 in 500 g
- BALKAN KEKSI — 100, 200 in 500 g
- PIKNIK KEKSI — 100, 200 in 500 g
- ALBERT KEKSI — 200 in 500 g

- MINI KREKER — 50 g
- KRIM KREKER — 250 in 500 g
- BABY BISCOTTE — 170 g
- OBLATI ZA TORTE — 200 g
- VAFEL LISTI — v zavistkih po 5 kosov
- ČAJNI KOLUTIČI — 150 in 500 g
- ŠAMPION SENDVIČ — 500 g
- PARIS SENDVIČ — 500 g
- PARIS ČAJNO PECIVO — 500 g
- QUEEN SENDVIČ — 500 g
- GRİČ PECIVO — 300 g
- VANILIJ ROGLJIČI — 500 g
- PARIS ČOKOLADIRANI — 200 in 500 g
- RIVAL ČOKOLADIRANI — 250 g
- SPECULAAS — 250 in 500 g
- BADEM PECIVO — 300 g
- KOSOS PECIVO — 300 g
- SPECIAL MEŠANICA — 500 g
- NOUGAT KOCKE — 50, 100, 200 in 500 g
- RUM KOCKE — 500 g
- SADNE KOCKE — 50, 100, 200 in 500 g
- MOCCA KOCKE — 50, 100, 200 in 500 g
- TRIO VAFEL — 200 g
- NAPOLITANKE — 100 in 500 g
- MIGNON ČOKOLADIRANI — 250 in 500 g
- KARAT ČOKOLADIRANI — 250 g
- KA-MIL — 100 g
- LI-NA — 100 g
- MA-JA — 100 g
- SLANE PALIČICE — 50 g

Detajl iz pakirnice

Nagradna križanka

Vemo, dragi bralci, da je med vami mnogo takšnih, ki z navdušenjem rešujejo križanke. Prav zato smo tudi tokrat pripravili križanko, srečnim reševalcem pa bo žreb spet razdelil nekaj nagrad.

In kakšne nagrade smo pripravili? Pet dobitnikov bo prejelo po 100 dinarjev, med ostalih pet pa bomo razdelili po serijo značk »Mercator«. Veselo na delo in pa — veliko sreče vam želimo!

In še to. Rešitve pošljite na naslov: Mercator, sektor ekonomske propagande in informativne službe, 61000 Ljubljana, Aškerčeva 3, najkasneje do 15. marca. Na ovojnico ne pozabite pripisati »Nagradna križanka«!

Te dni so drugi časopisi pisali o nas

DELAVSKA ENOTNOST, 24. januar 1976

RAZGOVOR Z MIRANOM GOSLARJEM,
GENERALNIM DIREKTORJEM OZD MERCATOR

Zelena luč za novo povezovanje

Pred ustanovitvijo sestavljene delovne organizacije združenega dela KIT — Obeti za specializacijo proizvodnje in ustrežnejšo ureditev dohodkovno-reprodukcijskih odnosov — Nova pota sporazumevanja med proizvodnjo in trgovino

— Pripravlja se združitev več živilsko-predelovalnih in tudi kmetijskih organizacij z vašim podjetjem, zato nas zanima, za katere organizacije gre in kakšne so pobude in cilji tega integracijskega procesa?

»Že dlje časa tečejo razgovori med več kmetijskimi in živilsko-predelovalnimi organizacijami o združevanju v sestavljeno organizacijo združenega dela KIT — kmetijstvo - industrija - trgovina. Gre predvsem za kmetijske zadruge z območja Dolenjske, za Agrokombinat Krško, Zito Ljubljana in Ljubljanske mlekarne

ter podjetja Dana Mirna, Eta Kamnik in Mercator Ljubljana.

Osnovna zamisel te integracije je, da bi dejavnosti, ki jih zdaj opravljajo omenjene organizacije med seboj povezali in izvedli ustrezno specializacijo. Tako naj bi se denimo med seboj povezali in specializirali vsi mesarski obrati, ki delujejo zdaj v okviru Mercatorja ali Ljubljanskih mlekar. Ti obrati naj bi se povezali v mesarsko delovno organizacijo, podobno pa naj bi se povezali in organizirali tudi obrati konditorske predelave, pa obrati za predelavo sadja in zelenjave ter vsi trgovski

obrti oziroma TOZD.

V sestavljeni organizaciji združenega dela, v kateri bi se povežale omenjene in še morebitne druge organizacije po načelih odprtega in svobodnega združevanja, bi potemtakem nastala druga integracija s tem, da bi se horizontalno združile vse istovrstne dejavnosti oziroma stroke. Hkrati bi izvedli vertikalno povezavo po dohodkovno-reprodukcijskih načelih od primarne proizvodnje pa tja do prodaje.«

— Reprodukcijske celote oziroma poslovne skupnosti, kot jih imenuje novi zakon o združenem delu, se, kot kaže praksa, kaj lahko izrodijo v neke vrste republiška podjetja, v same sebi zadoščujoče avtarkične tvorbe z monopolnimi težnjami. Ali ste v razgovorih o združevanju doslej že kdaj naleteli na takšne ali podobne pomisleke in bojazni?

»V dosedanjih pripravah in razgovorih o združevanju smo se kajpak zavedali nevarnosti zapi-

ranja. Na to nevarnost so nas opozorile tudi organizacije, ki se ne nameravajo združiti v KIT. Izrazile so namreč pomislek, da partnerji, ki se združujejo, ne bi bili morebiti favorizirani glede na tiste, ki se ne združujejo.

Lahko pa zagotovimo, da namen ustvarjanja te SOZD ni zapreti se vase, tem manj, ker so morebitne prednosti članov te sestavljene organizacije združenega dela omejene z nepopolnim asortimentom. Že zaradi potreb po dopolnjevanju izbire blaga bo sestavljena organizacija združenega dela KIT odprta za druge dobavitelje. Mimo tega bo vsaka TOZD, temeljna organizacija v KIT, lahko svobodno vzpostavljala odnose z drugimi partnerji. Prav tako ne bodo nikomur vnaprej zagotovljene prednosti samo zato, ker je v tej združbi.«

— Pa vendar so prednosti in spremembe, zaradi katerih so posamezni partnerji pripravljeni Nadaljevanje na 18 strani.

SPOZNAVAJMO NAŠE DOBAVITELJE — SPOZNAVAJMO NAŠE DOBAVITELJE — SPOZNAVAJMO

SLOVIN

Namizna vina

Mnogi kupci namiznih vin, pa tudi mnogi prodajalci vprašujejo, kakšna je razlika med namiznimi vini brez porekla in namiznimi vini s poreklom. Poglejmo, kaj o tem pravi »Zakon o označevanju vina«.

Ta po kakovosti razvršča vina v naslednje grupe:

- namizna vina
- namizna vina z geografskim poreklom
- kakovostna vina z geografskim poreklom
- vrhunska vina z geografskim poreklom in
- peneča se vina z geografskim poreklom.

Namizna vina brez porekla so mešana vina iz različnih vinorodnih okolišev, ki nimajo organoleptičnih lastnosti določenega vinorodnega okoliša, pa tudi ne sorte. Takšna vina lahko označimo s fantazijskim imenom (En starček, Grajsko črno, Dobrovoljček).

Pri tipizaciji takšnega vina moramo paziti, da dobimo vino, ki bo po svojih značilnostih čim bolj enako po barvi, vonju in okusu, pa tudi pa alkoholni stopnji. Pri teh vinih ne dosegamo posebne kakovosti, so pa priljubljena pri tistih pivcih, ki vino stalno pijejo in imajo dva decilitra vina kot sestavni del kosila in večerje. To so tudi največji odjemalci vina in imajo po našem mnenju tudi največ koristi od takšnega pitja.

Napačno je mišljenje tistih, ki ne pijejo, da so namizna vina, pobrana po terenu, manjvredna, pokvarjena. To ne drži. Naši enologi so določili standarde, katerim morajo posamezne vrste vin odgovarjati. Do teh standardov so prišli na osnovi analiz vina pri posameznih proizvajalcih v naših južnih republikah in izbrali tiste, ki najbolj ustrezajo vinom, ki jih zahteva naš potrošnik. Naši proizvodni obrati v Paliču, Rekovcu, Negotinu in Ohridu s svojimi kooperanti v proizvodnji grozdja pokrijejo vsaj 70 % od celotnih naših potreb; ostalih 30 % pa pokrivamo od raznih večjih družbenih

proizvajalcev, s katerimi sodelujemo več kot 20 let.

Namizna vina z geografskim poreklom so namizna vina iz določenega vinorodnega okoliša, ožjega okoliša ali vinorodnega kraja in iz določenih sort grozdja z organoleptičnimi značilnostmi vina tega okoliša.

Vino mora izvirati samo iz območja enega vinorodnega okoliša, le izjemoma pa lahko tudi iz neposredno sosednjega, če so naravni pogoji obeh področij podobni in ima vino obeh področij zelo podobne organoleptične lastnosti.

Takšno vino mora imeti na etiketi oznako iz katerega področja je. Takšno vino v našem sortimentu je Cviček, Bizeljsko belo in rdeče. Kot Cviček lahko označimo vino, pridelano iz vrste grozdja, imenovano modra frankinja, žametna črnina in kraljevina. To so glavne sorte grozdja, ki uspevajo na naslednjih vinorodnih okoliših: krško-gorjanskem, novomeško-mokronoškem in bizeljskem z obronki Orlice in Pohorja.

Cviček je v količinah omejen in ni čudno, če večkrat ostanemo brez njega. Proizvajalec takšnega vina pa je vezan tudi na predpis o vodenju registra vinogradov po sortah in letnih pridelkih in na predpis o vodenju kletarske evidence.

Namizna vina z geografskim poreklom bi morala biti bolj kakovostna od prve skupine, seveda pa tudi dražja.

Nadaljevanje z 17 strani.

združiti se v KIT. Če ta združba ne bi obetala novih kvalit, sčasoma tudi ne bi opravičili svojega obstoja...

»Prednosti so seveda očitne. Poleg koristnega povezovanja po horizontalni in vertikalni smeri, ki obeta specializacijo proizvodnje in ustrežnejšo ureditev dohodkovno-reprodukcijskih odnosov, seveda ne kaže spregledati tudi prednosti združevanja sredstev in krepitve potencialov za nove naložbe. Te prednosti so tem večje, če upoštevamo, da so domala vse dejavnosti od primarne proizvodnje pa do trgovine v naši stroki nizko akumulativne. Zato ni treba posebej dokazovati, da vsak zase v tem pogledu ne zmoremo in ne pomenimo nič, vsi skupaj pa lahko veliko.«

— **Kako daleč ste prišli s pripravami na združevanje v KIT in s katerimi bistvenimi težavami imate pri tem opraviti?**

»Teško je reči, v kateri fazi so priprave in kakšne so možnosti nastanka te integracijske tvorbe. Tudi še nismo razrešili vseh vprašanj v zvezi z organiziranjem sestavljene organizacije združenega dela KIT. Potrebne bodo dodatne razprave in nadaljnja razčlajevanja med partnerji, ki se združujejo, zlasti kar zadeva temeljitejšo obdelavo dohodkovnih odnosov.

To pomeni, da nas čakajo še intenzivne razprave, od katerih je odvisna usoda te integracije.«

— **Dohodkovni odnosi znotraj takšnega integriranega sistema, kot bi bil KIT, so gotovo prvenstvenega pomena, kot so pomembne tudi povezave z »zunanji« partnerji zavoljo zagotavljanja odprtosti sistema in ne nazadnje zavoljo ciljev širšega družbenega načrtovanja. Kakšen pomen pripisujete tem odnosom in povezavam?**

»S stališča Mercatorja in njegovega položaja kot trgovske organizacije je nedvomno zelo aktualno vprašanje dohodkovnih odnosov in povezav ne le s potencialnimi partnerji KIT, čeprav so le-ti naši najpomembnejši dobavitelji, marveč je to vprašanje aktualno tudi glede naših zunanjih partnerjev. Z njimi imamo zelo intenzivne odnose, tudi dohodkovne, ki jih bo treba ustrežneje urediti z vsemi tistimi dobavitelji s področja proizvodnje, ki trajno sodelujejo z Mercatorjem, pa se niso in se tudi ne bodo z nami fizično združevali.

Za nas je ureditev dohodkovnih odnosov z vsemi partnerji ne glede na obliko organizacije vsekakor prvenstveno vprašanje. Moram reči, da smo v zvezi s tem že precej napredovali. Zaposlili smo 21 največjih in najpomembnejših naših dobaviteljev, upoštevaje strukturo blagovnega prometa in njihovo teritorialno razporeditev v vsej Jugoslaviji, ki so v obsegu našega poslovanja udeleženi z dobro tretjino, da oblikujejo iniciativni odbor za pripravo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi samoupravne poslovne skupnosti Mercator. Ta iniciativni odbor je že pripravil tekst samoupravnega sporazuma, v katerem so obdelana osnovna načela dohodkovnih odnosov. Predložili ga bomo v razpravo širšemu krogu naših dobaviteljev, ki izpolnjujejo ustrezne pogoje, in to bodisi, da je proizvodnja posameznega

dobavitelja v katerikoli blagovni skupini pri Mercatorju udeležena z najmanj 10 %, bodisi da je Mercator v proizvodnji tega dobavitelja udeležen kot kupec z najmanj 2 %. Obe merili pa sta odvisni še od dodatnega korektiva, da mora namreč medsebojni promet znašati najmanj 2 milijona din letno.

Po tem kriteriju bo kakih 100 proizvodnih organizacij prišlo v poštev za vstop v omenjeno poslovno skupnost.«

— **Ali ste vsaj približno že določili osnove dohodkovnih odnosov in na katere težave ste pri tem naleteli?**

»Naj začnem s težavami, ki jih ponazarja že podatek, da se v naši mreži pojavlja več kot 13.000 različnih artiklov. Kar pa zadeva osnove dohodkovnih odnosov, smo jasno uveljavili načelo, da se

skupni dohodek, ustvarjen v proizvodnji in prodaji ustreznega blaga, deli po vložnem delu in sredstvih, slednja pa so istovetna z družbenim proizvodom, torej dohodek, vključno z amortizacijo.

— **Če ob koncu povzamemo vsebino vašega pripovedovanja, gre pravzaprav za tri vrste odnosov v bodočem poslovanju Mercatorja, med katerimi zlasti dve pomenita bistveno kvalitetno spremembo kot rezultat uveljavljanja dohodkovnih odnosov skladno z ustavo, ki ga pri Mercatorju uredničujete z opisanimi integracijskimi procesi...**

»Pravilno ste ugotovili, da bomo imeli tri vrste odnosov v bodočem poslovanju Mercatorja. Prva in najnižja oblika so čisti nakupno-prodajni odnosi, preprost dogovor o blagu, ceni in dobavi. Druga oblika so dohodkovni odno-

si na osnovi trajnega sodelovanja v okviru poslovne skupnosti, tretja oblika pa odnosi v okviru fizične integracije, kjer obstajajo dohodkovni odnosi iz druge oblike in še dodatne kvalitete skupnega poslovanja ter druge tesnejše oblike povezave, kot je denimo solidarnost, dodatno združevanje sredstev, kot so skupne strokovne službe in podobno.

Toda tudi od samoupravne poslovne skupnosti pričakujemo več pomembnih in kvalitetnih sprememb, kot so na primer skupno načrtovanje in skupna vlaganja. Zlasti slednja so za nas pomembna in odločilna, ker je trgovina trenutno dohodkovno na slabšem kot proizvodnja.

Prav zato sodim, da je dolgoročno urejanje teh vprašanj s sporazumevanjem ter tesnejšim povezovanjem med proizvodnjo in trgovino bistvenega pomena.

Nande Žužek

Priprave nogometašev

Člani moštva NK »Mercator«, ki tekmuje v drugi zvezni nogometni ligi — zahodna skupina, so začeli s pripravami 15. januarja. Vadili so na prostem in v telovadnici Osnovne šole »Bičevje«. Prvi del priprav je bil namenjen predvsem za pridobivanje telesne moči in vzdržljivosti. Tedensko vadijo petkrat in to pod vodstvom trenerja **Mahmuda Kapidžića** in njegovega pomočnika **Andreja Oblaka**.

Za spomladanski del prvenstvenega tekmovanja imata oba trenerja na voljo 20 pogodbeno vezanih igralcev. Ti so: Sirković, Pajić, Žužek, Terčič, Zupančič, Bajec, Zavrl, Golec, Ibrašimović, Hacler, Koblencer, Kukanja, Glišić, Čamernik, Klemenc, Kohnjec, Šišić, Balažič, Domić in Mujić.

Dolgoletni standardni igralec prvega moštva Matjaž Jakopič zaradi zaključnih izpitov na fakulteti ni sklenil pogodbe s klubom in ima amaterski status igralca. Kljub temu pa trikrat tedensko vadi z ostalimi igralci.

Nekaj mladih igralcev je klub odstopil nogometnemu klubu »Slovan« iz Ljubljane. Ti igralci naj bi si z igranjem v slovenski nogometni ligi nabrali čimveč izkušenj.

Drugi del priprav se je začel 6. februarja. Za prvenstvene nastope v spomladanskem delu prvenstva so predvideni igralci, pod vodstvom tehničnega sekretarja kluba Dušana Vitamvasa, odpotovali na jadranski otok Mali Lošinj. Za to mestoce z ugodnim podnebjem tudi v zimskem času in s primernimi objekti za vadbo,

se je vodstvo kluba odločilo za zaključek intenzivnih priprav že tretjič zapored v zadnjih letih. V Ljubljano so se vrnili 22. februarja.

Poudariti moramo, da so vsi igralci redno zaposleni in je zato njihova prizadevnost na pripravah toliko bolj hvalevredna. Vsi obljublajo, da si bodo tudi v drugem delu prvenstva prizadevali in poskušali večkrat razveseliti svoje zveste pristaše. Ta priložnost se jim ponuja že v prvem prvenstvenem srečanju s Crvenko, 7. marca na igrišču ob Gerbičevi ulici.

Nedvomno bo od dobrega starta odvisno uspešno nadaljevanje in zadovoljiv zaključek prvenstva. V tej močni konkurenci pa je njihov cilj obstanek v ligi. Upajmo, da se jim bo želja uresničila.

Borut Vobič

Vlado Kukanja, rojen 5. 3. 1948, ekonomski tehnik, nogomet začel pri Muri, pri Mercatorju od julija 1975

Darko Bajec, rojen 31. 12. 1950, študent, nogomet začel 1. 1962 pri Olimpiji, pri Mercatorju od 1. 1970

Nagradna olimpijska križanka

		PROSTO-VOLTEC	PISMENI NACRT ZA DELO	VODNA TEHTNICA	PEVKA PRODNIK	SVETOVNO PRVENST.	TRATA	GOETHE-JEVA MATI	SRBOHR. MOŠKO IHE	BELA SUZNA V PALACI SULTANA	ZMES 12. APNA PESKA IN VODE	
		REKA V NEHCIIJI					PODLOŽNIK ITALIJ. REKA					
		ENA IN DRUGA			PAYLOVA ANA			ROMUNSKA REKA VOK. INST. ANSABEL				
		GENERAL LON...			ODPIS OKRAJŠ. SVET. ZNANI AMER. SLAPOVI			RAZL. SAHOGL. MANJ ZNANA OPERA				
		PLAT				GRSKI BOG VOJNE ZINKA LAH				DOPIŠUJTE V VAS MERCATOR		
VRSTA ALPSKEGA SMUCANJA	IT. FILM. IGRALKA MASSARI GESLO IZREK			PREDLOG			RIMSKA PODZEMNA KRAJ. PRISLOV					
ZNAMKA AVSTRIJ. CIGARET				PRIJEBEK POMOL IVO JAN							DOPIŠUJTE V VAS MERCATOR	
TONOVSKI NAČIN			PREBIVALKA PARIZA	VAS PRI LJUBLJANI PERZIJEC			ČASOMER				MESTO NA PAŠMANU	
IZMIŠLJEN SVET							MEJNA REKA NA POLJSKEM	TRINI-TROTOLUOL				KEMICNI ZNAK ZA BARIJ
NADLEŽNA ŽUŽELKA					GRSKA CRKA ENAKI CRKI			MESTO V SOHALIJI REKA V ŠVICI				
KRATICA ZA TELEVIIZIJO	ORANJE		KOŽNA RAZPOKA					PEVKA SPIROVA	REKA V SSSR. MESTO V SL. PRIHORJU			
KAZALNI ZAJMEK			INŽENIR TERME PRI PADOVI				ZGODNJE VINO SPLET BREZ "S"					
VRAŽEVJE					GL. MESTO FRANCIJE MESTO V ROMUNIJI						TEŽA EMBALA = ŽE	INDIJSKI DROBIŽ
PETER TORKAR	MIKROB KEM. ZNAK ZA LANTAN						OSNOVNA MERA GREKA KOH. PARTIJA					
NACRT				ZNAMKA ELEKT. APARATOV PREDLOG			IGRALEC LADD POVRŠIN. MERA					
ŽENSKA ZA KRHIL. TANKA								PREDUJEM, NAPLA = ČILO				
SESTAVIL: ŽOŽ	ZELENICA V PUŠČAVI /DVOJINA/					PRIMER OKRAJŠ.		RISALA: H. HOČEVAR	VISOKA IGRALNA KARTA			

Nogomet in predlog prednostne razvrstitve športnih panog in posameznikov v SRS

1. Načelne pripombe k predlogu prednostne razvrstitve športnih panog in posameznikov na področju vrhunškega športa v SR Sloveniji

Ljubljanski nogometni delavci, zbrani na pobudo sekretariata NK Olimpija so na tiskovni konferenci 9. 1. 1976 v Ljubljani izoblikovali naslednje načelne pripombe k predlogu prednostne razvrstitve športnih panog in posameznikov na področju vrhunškega športa v SR Sloveniji.

Poglavitna pripomba zbranih nogometnih delavcev je ta, da je predlog zasnovan preveč idealno in da premalo upošteva resnično stanje telesne kulture v SR Sloveniji, da je kvazi-tradicionalističen in nacionalno ozek, in da kot tak (sprt z resničnostjo in z najbolj živimi telesnokulturnimi tokovi v Jugoslaviji in Evropi) predstavlja resno nevarnost, da se sicer dober namen v praksi razvedeni.

Konkretnije načelne pripombe zbranih nogometnih delavcev so naslednje:

a) Prva najpomembnejša pripomba se nanaša na predlog telesnokulturnega minimuma, ker prav telesnokulturni minimum opredeljuje naš temeljni pristop k telesni kulturi in vrhunskemu športu. V telesnokulturni minimum so predlagani: hoja, tek, plavanje, kolesarjenje, smučanje in streljanje; se pravi izključno individualne športne dejavnosti, ki omogočajo le občasno, organizacijsko zahtevno in drago dejavnost. Znano pa je, da **kontinuirano telesnokulturno dejavnost**, in ta naj bi bila naš poglaviti cilj, lahko omogočijo le športne igre s svojimi specifičnimi strnjanimi močmi in da to vlogo trenutno na Slovenskem opravlja predvsem nogomet (rekreacijska, ligaška, tekmovalna TOZD in KS, športne igre delovnih kolektivov itd).

b) V predlogu prve prioritete (atletika, košarka) sta zlasti glede atletike evidentna prostovoljnost in ideološkost predloga, saj je na področju atletike zlahka ugotovljivo pomanjkanje objektov in strokovnega kadra, skratka možnosti za njen razvoj.

Toda, če je ta prostovoljnost v predlogu prve prioritete, ki zanemarja gospodarsko stran vprašanja, sprejemljiv v imenu dolgoročnega nacionalnega telesnokulturnega programa, potem vsekakor ni sprejemljiv v drugi prioriteti.

c) V predlogu druge prioritete, ki se zavzema za tri individualne panoge (smučke alpske discipline, smučarski skoki, namizni tenis), je omenjeni voluntarizem docela sprt z resničnostjo in prakso, po kateri naj bo kvaliteta organski rezultat množičnosti (v prioriteti je na primer panoga, smučarski skoki, ki nima v vsej Sloveniji več kot 100 tekmovalcev). Ta prioriteta pa predstavlja tudi nevarno nacionalno in republiško samozadostnost, če ne kar izolacijo od živih prizadevanj vrhunškega športa v jugoslovanskem in evropskem prostoru, kjer so vse bolj v ospredju kolektivne igre.

2. Nekateri argumenti v prid nogometa, ki v dosedanji razpravi o prioriteti niso bili dovolj poudarjeni in upoštevani

a) Zgodovinsko in nacionalno gledišče:

Če lahko katerokoli športno panogo povezujemo s konstituiranjem slovenskega naroda, potem lahko ta pomembna vloga v razvoju slovenskega naroda pripada samo gimnastiki in nogometu. Omenimo naj zgodnje začetke obeh omenjenih športnih panog (prva dejavnost ing. Stanka Bloudka je bila nogomet) in zgodovinske boje slovenskih telovadcev in nogometišev z nemškutarskim Turnsportvereinom in nemškimi nogometnimi klubi na Slovenskem.

b) Vrednost nogometa po osnovnih in posebnih kriterijih:

V številnih prizadevanjih, da bi posamezne športne panoge ovrednotili čim kompleksnejše in najobjektivnejše, gre vsekakor prvo mesto kriterijem, ki jih je izdelala komisija za tekmovalni šport pri Telesno kulturni skupnosti Ljubljana. Po teh kriterijih, ki vsebujejo vrsto osnovnih (pomen za psihosomatski status, za rekreacijo, za splošni ljudski odpor in za mesto v šolskih športnih družtvih) in posebnih kriterijev (stanje z objekti za vrhunski in množični šport, stanje s strokovnimi kadri, razširjenost in tradicija), je bil nogomet na analizah na področju mesta Ljubljane postavljen med kolektivnimi športi na drugo mesto, takoj za košarko.

V tej zvezi je treba poudariti, da so predlagatelji pri izdelavi predloga prednostne razvrstitve športnih panog v SR Sloveniji zanemarili naslednje kriterije: stanje s strokovnimi kadri, pomen športne panoge v SFRJ v vrhunskem in množičnem športu, priljubljenost in razširjenost kakor tudi obisk gledalcev, kjer je nogomet na prvem mestu. K temu dodajmo samo še to, da je nogomet tudi kar zadeva stanje z objekti, športno tradicijo in pomen v šolskih športnih družtvih in šolah na visokem mestu.

c) Socialno gledišče (Odpri socialna struktura)

Glede na to, da je nogomet najcenejša in najenostavnejša športna igra, zbira okrog sebe najširši krog ljudi, zdaj kot aktivne igralce zdaj kot gledalce. Tako se nogomet igra na Slovenskem v približno 60-tih občinah, tekmuje pa prek 200 članskih, 160 mladinskih in 180 pionirskih ekip s skupno prek 12.000 registriranimi igralci, ki si jih tedensko ogleda več kot 50.000 gledalcev. Pri tem velja še posebej poudariti, da se je nogomet v zadnjem času uveljavil kot najmasovnejša rekreativna športna igra s stalnimi tekmovalnimi oblikami, saj niso osamljeni primeri, da v eni sami občini redno tekmuje v nogometu kot 80 moštev (Ljubljana Moste-Polje). Tudi na vseh sindikalnih športno rekreativnih manifestacijah (Lesariada, športne igre gradbincev, železarjev, grafikov, rudarjev itd.) je nogomet zastopan kot najmasovnejša športna panoga. Socialna struktura tako aktivnih igralcev

kot gledalcev nogometa pa je vsekakor najbolj odprta, dostopna vsem in vsakomur.

d) Integrativni elementi nogometa

Ne da bi razglabljali o determinantah slovenske narodne psihе, lahko povsem zanesljivo ugotavljamo, da je v psiho-socialni strukturi slovenskega naroda občutno pomanjkanje razpoložljivosti, odprtosti, igrivosti itd., kar predstavlja nenehno nevarnost, da postanemo zaprti in samozadostni. Prav nogometna igra, ki vsebuje in razvija vse navedene elemente, nas odpira v širše psiho-socialne prostore, med drugimi tudi v ju-

goslovanski prostor, ki pa je eden izmed predpogojev našega obstoja.

Prav gotovo je še dolga vrsta drugih argumentov, ki govorijo v prid nogometu, toda nogometni delavci, zbrani na današnji tiskovni konferenci, smo se omejili le na tiste, ki so bili v dosedanjih razpravah o prioriteti športnih panog premalo poudarjeni in upoštevani. Prepričani pa smo, da bo nadaljnje razpravljanje o tem vprašanju postavilo nogomet v Sloveniji na tisto mesto, ki mu dejansko gre.

NK OLIMPIJA
NK MERCATOR
NK SLOVAN

Preberite, zanimivo je

LESTVICA POKLICEV

(Delo, 27. jan.)

Enotna kvalifikacijska lestvica z 11 stopnjami naj bi bila osnova novega sistema usmerjenega izobraževanja

V prosvetnih krogih po vsej državi in po mnogih OZD že dlje časa pripravljajo novo enotno kvalifikacijsko lestvico, ki naj bi bila hkrati tudi osnova novega sistema usmerjenega izobraževanja.

Po predlogu, ki ga je sestavila medrepubliška in pokrajinska komisija za reformo vzgoje in izobraževanja, izhaja nova kategorija poklicev, ki sestoji iz petih glavnih skupin ali enajst stopenj, iz zahtevnosti dela — v nasprotju z dosedanjo dvojno kvalifikacijsko lestvico, ki je še odraz razredne delitve dela. Delavske poklice smo namreč razvrščali po štirih stopnjah, upoštevali zahtevnost dela (nekvalificirani, polkvalificirani, kvalificirani in visokokvalificirani delavci), poklice uslužbencev pa smo kategorizirali po različnih ravneh šolske izobrazbe (nižja, srednja, višja in visoka izobrazba).

Prvo od 11 stopenj — kvalifikacija priučenega delavca — bi priznali vsem dosedanjim polkvalificiranim delavcem, ne oziraje se na šolsko izobrazbo ter vrsto in trajanje usposabljanja. V drugo stopnjo bi uvrstili specializirane delavce; to kvalifikacijo bi priznali dosedanjim polkvalificiranim, kvalificiranim in specializiranim delavcem brez dokončane osnovne šole, a z določeno delovno dobo in internimi kvalifikacijami, doseženimi na delovnem mestu. Tretjo stopnjo — specializiranega strokovnega delavca — bi dosegli kvalificirani in visokokvalificirani delavci z vsaj dvema letoma strokovne šole in z več kot 10 let delovne dobe, za visoko kvalificirane delavce pa bi veljala 15-letna delovna doba.

Četrto stopnjo — strokovni delavec — bi imeli vsi, ki končajo drugo fazo usmerjenega izobraževanja in ki ima nalogo usposobiti študenta za delo in nadaljnje izobraževanje. Zatem slede peta, šesta in sedma stopnja kvalifikacijske lestvice. Strokovni delavec — specialist —, višji strokovni delavec in višji strokovni delavec — specialist.

Visoko izobraževanje na visokih šolah in fakultetah oziroma osma in deveta stopnja bi pomenili kvalifikacijo visoko strokovnega delavca oziroma visoko strokovnega delavca — specialista. Znanstvene stopnje so na vrhu kvalifikacijske lestvice, to sta visoko strokovni delavec — magister znanosti in visoko strokovni delavec — doktor znanosti.

Zbral: Mile Bitenc

Glasilo delovnega kolektiva »Mercator«, Ljubljana, Aškerčeva 3 — Izdaja skupni delavski svet podjetja »Mercator« — Izhaja enkrat mesečno — Ureja uredniški odbor: Edo Božič, Danilo Domanjko, Branko Gorjup, Kancijan Hvastija, Nada Lombardo, Marjan Pogačnik, Jože Renner, Janez Rozman, Ivanka Vrhovčak — Odgovorna urednica: Ivanka Vrhovčak — Tisk: Učne delavnice, Ljubljana, Bežigrad 8

Oproščeno temeljnega davka od prometa proizvodov